

Катерина
Пономарьова

Українська мова.

БУКВАР

Оріон

1

клас

Частина 1

Посібник для 1 класу
закладів загальної середньої освіти
(у 6-ти частинах)

Частина 1

*Схвалено для використання
в освітньому процесі*

Київ
Оріон
2023

Схвалено для використання в освітньому процесі

[рішення експертної комісії з педагогіки та методики початкової освіти
від 6 грудня 2022 року (протокол № 6),
з проведення антидискримінаційної експертизи від 23 грудня 2022 року (протокол № 2),
№ 2.0008-2023 у Каталозі надання грифів навчальній літературі
та навчальним програмам]

Малюнки художниць

Наталі Кущ-Батюк, Наталії Пономарьової, Людмили Резнікової

До уваги вчителів і батьків!

Цей посібник призначений для навчання грамоти.
У ньому вміщено матеріал до уроків читання,
письма і розвитку мовлення. Про призначення
сторінок символізують значки у верхньому кутку.

Сторінки зі значком — для формування
навички читання,

зі значком — для формування навички письма,

зі значком — для розвитку мовлення.

Дорога дитино!

Ти розгортаєш буквар. Ця книжка допоможе тобі дізнатися багато нового й цікавого.

Головне — ти навчишся читати, писати і висловлювати свої думки.

Розглядай малюнки, розповідай, спілкуйся, виконуй завдання. Читай і думай. Фантазуй і мрій. Навчайся з цікавістю і задоволенням.

Бажаємо тобі успіхів!

Умовні позначення:

— розкажи або прочитай

— виконай роботу олівцем

— напиши

— поміркуй і поясни

— попрацюй у парі

— розфарбуй або намалюй

— покажи свій настрій у кінці уроку

Державний Гімн України

*Слова Павла Чубинського
Музика Михайла Вербицького*

Ще не вмерла України і слава, і воля.
Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наші воріженьки, як роса на сонці.
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Приспів:

Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

Розкажи, куди йдуть діти. Поясни, чому так думаєш.

Підготуйся до письма

За партою сиди так.

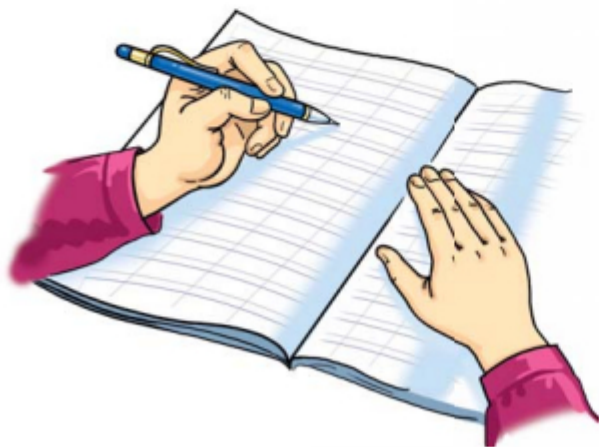
Я пишу лівою рукою.

Я пишу правою рукою.

Ручку тримай так.

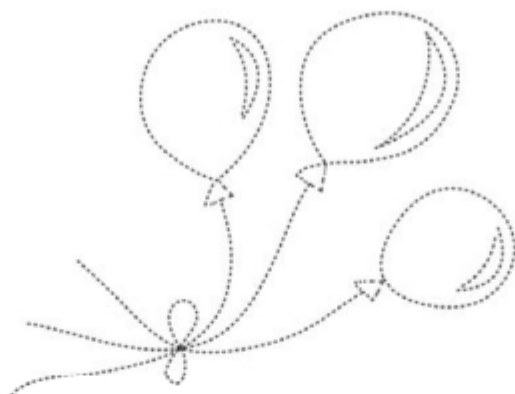
Зошит клади так.

Орієнтуйся на сторінці зошита

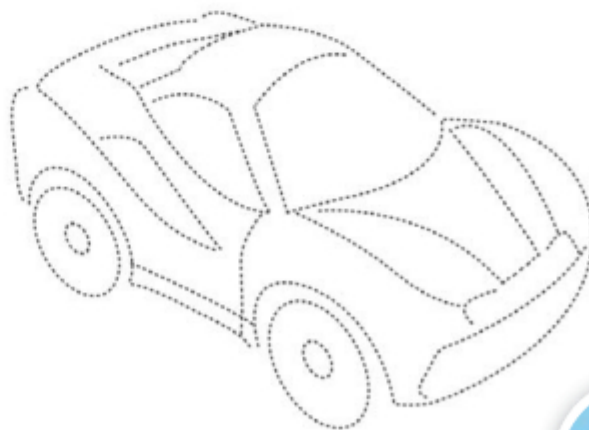
Назві предмети, зображені **вгорі** сторінки. Розфарбуй їх.

Розглянь і наведи предмети, зображені **посередині** сторінки.

Назві і розфарбуй предмети, зображені **внизу** сторінки.

Що?

Які предмети є в кімнаті? Назви їх.

Знайди зайвий предмет у кожному ряду. Закресли його.

Розкажи Олі, які предмети треба брати до школи.
Обведи їх.

Чи впізнаєш ти ці букви? Назви їх.

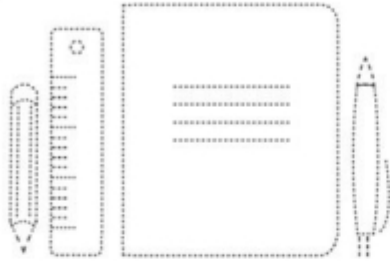
Поясни, що на малюнку не так.

Розрізняй, де праворуч, де ліворуч

Розкажи, які предмети зображено **ліворуч**, а які — **праворуч**. Наведи їх.

Наведи лінії руху предметів **зліва направо**.

З'єднай стрілочкою відповідні предмети. Проведи стрілочки **справа наліво**.

Хто?

Покажи стрілочкою, назви яких предметів відповідають на питання **що?**, а яких — **хто?**.

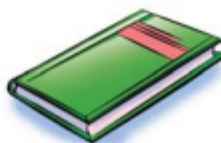
Що?

Хто?

Знайди зайвий предмет у кожному ряду. Закресли його.

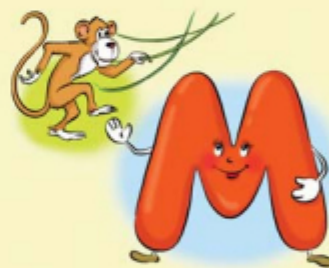
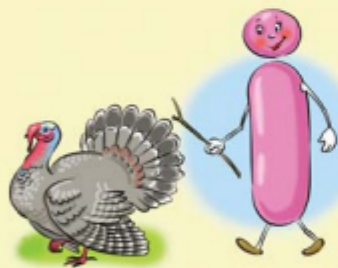

Розкажи, як живеться песикові в сім'ї.

Чи впізнаєш ти ці букви? Назви їх.

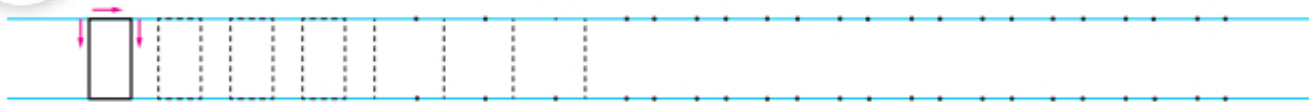
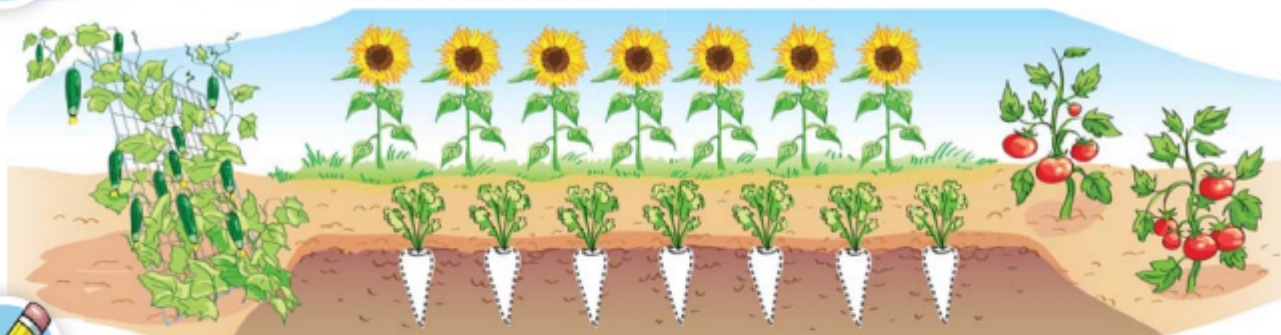
Поясни, чи є на малюнках щось незвичне для тебе.

Рядок

Розкажи, що на грядці розташовано в рядок.

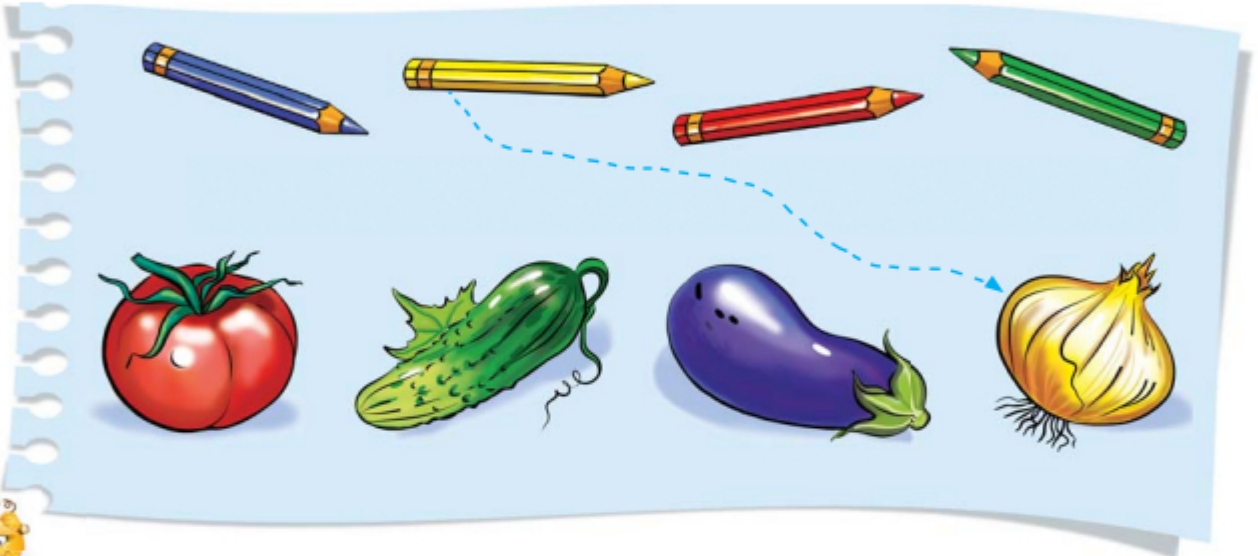
Розташуй у рядок зображені предмети.

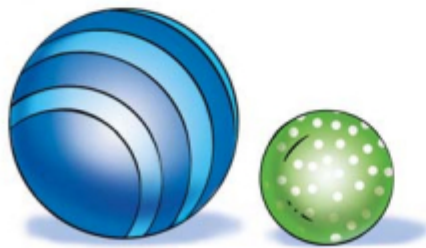
Який? Яка? Яке?

З'єднай стрілочкою предмети однакового кольору.

Поясни, чим відрізняються предмети на кожному малюнку.

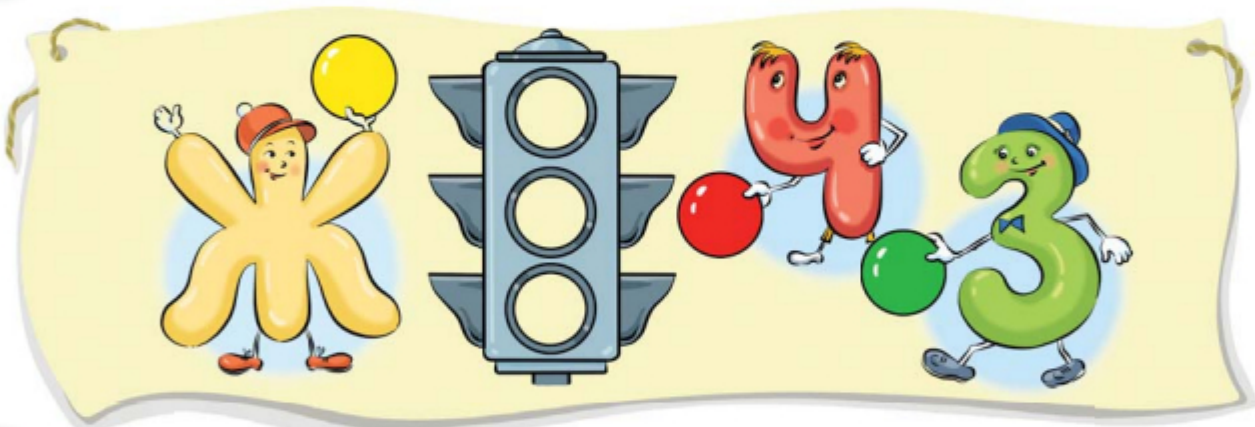

Знайди зайвий предмет у кожному ряду. Закресли його.

Чи впізнаєш ти ці букви? Назви їх.

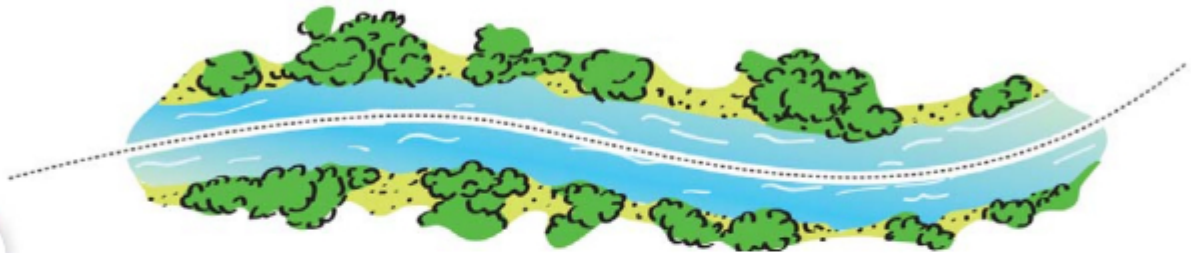
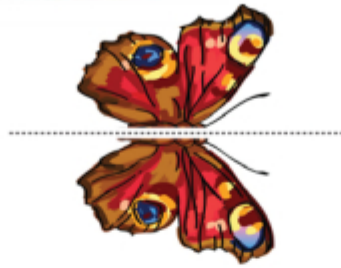
Розкажи, що пояснює Сергійко песикові.

Серéдина рядка

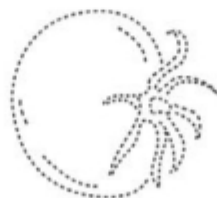
Наведи лінії, які позначають **серéдину** предметів.

Three sets of handwriting practice lines. Each set consists of a top blue line, a middle blue line, and a bottom blue line. The first set has a vertical red line on the left and a series of horizontal lines: a solid line, a dashed line, and a dotted line. The second and third sets have a vertical red line on the left and a series of vertical lines: a solid line with a downward arrow, a dashed line, and a dotted line.

Наведи зображені предмети. Познач червоною лінією **серéдину** кожного.

Що робить?

Розкажи, хто що робить.

Покажи стрілочкою, хто чим буде займатися.

Розкажи, як починає свій день Андрійко.

Чи впізнаєш ти ці букви? Назви їх.

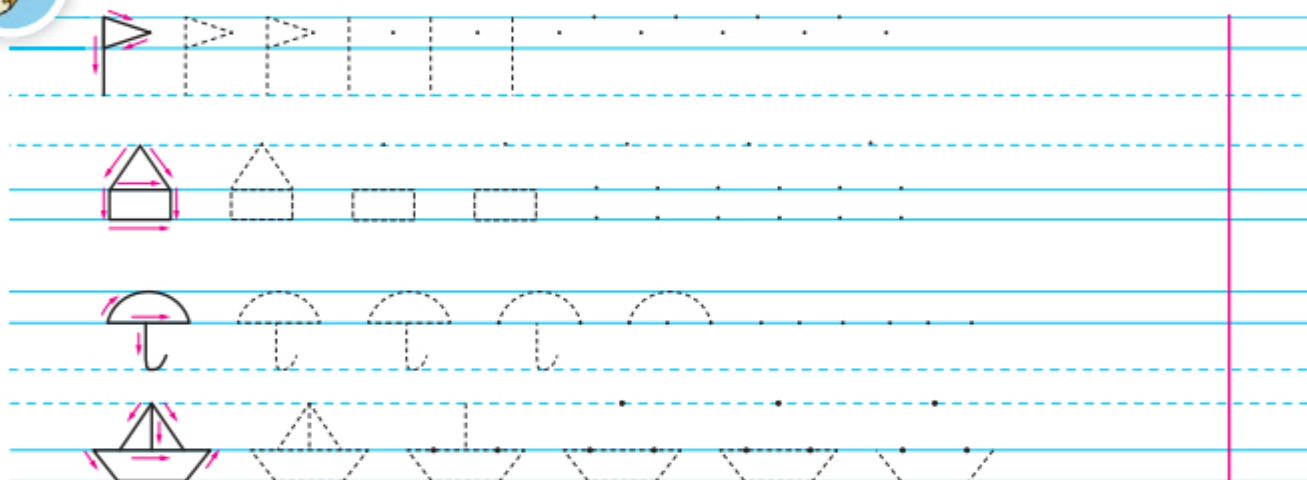
Поясни, що на малюнку незвичне.

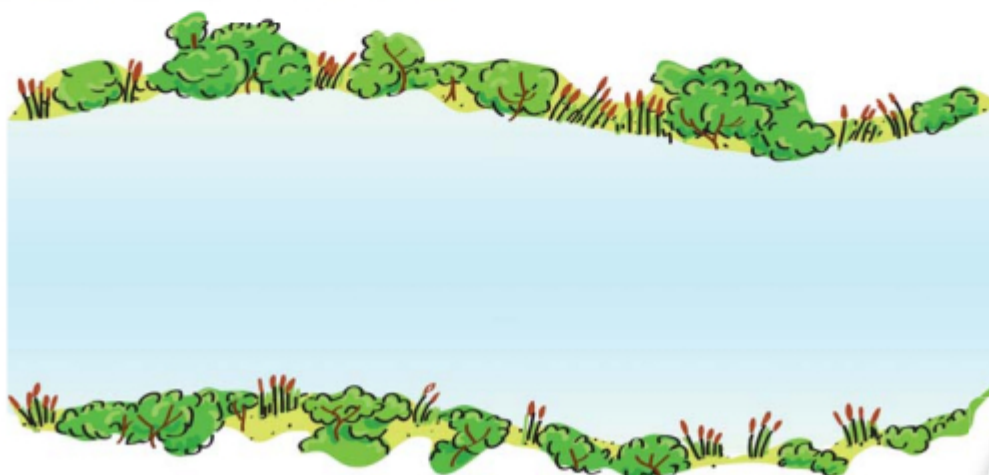
Міжрядкові лінії

Розфарбуй предмети, зображені між рядами дерев.

Намалюй предмети або тварин між берегами річки.

Речення

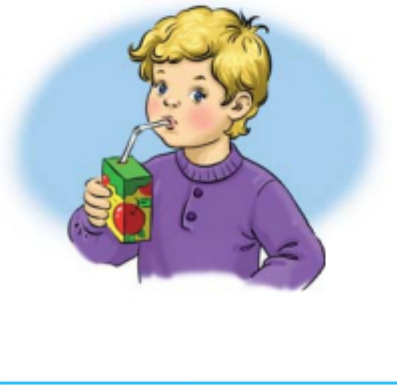
Склади речення за малюнками. Побудуй їх схеми.

Розкажи, як відпочиває сім'я.

Чи впізнаєш ти ці букви? Назви їх.

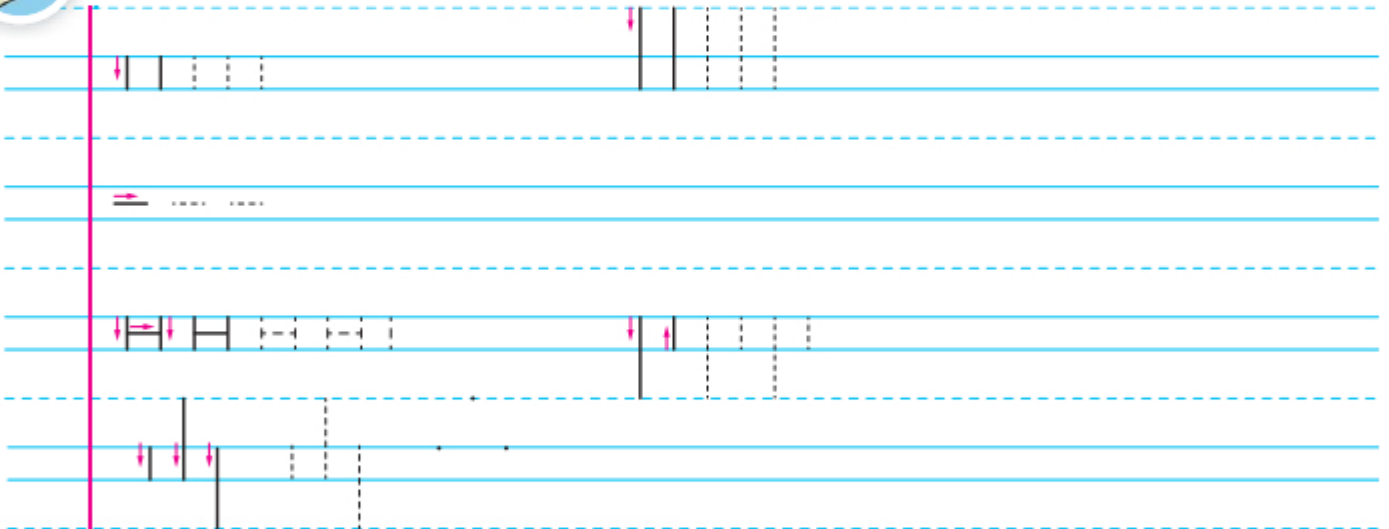
Поясни, що на малюнках не так.

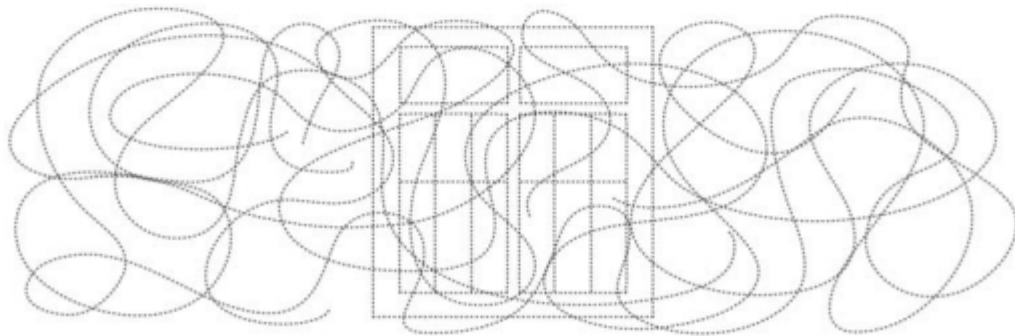
Прямі лінії

Наведи **прямі** лінії на малюнку.

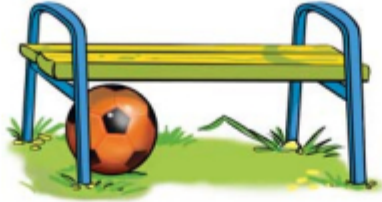
Наведи на малюнку лише **прямі** лінії. Який предмет вони зображають?

Службові слова

_____.

_____.

_____.

Склади речення за малюнками. Вживай службові слова.
Побудуй схеми цих речень.

Поясни, хто з дітей порушує правила дорожнього руху.

Розкажи, що роблять тварини на галявині.

Чи впізнаєш ти ці букви? Назви їх.

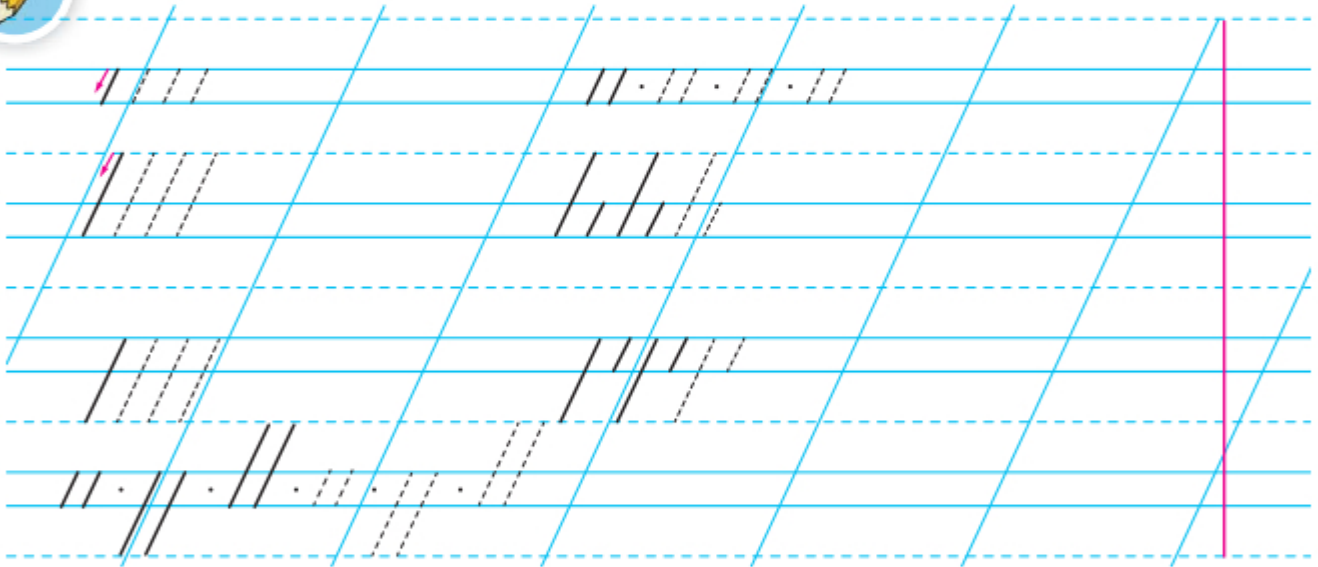
Поясни, що на малюнках незвичне.

Похилі лінії

Наведи **похилі** лінії на малюнку.

Заштрихуй зображені предмети **похилими** лініями.

Знаки в кінці речення . ? !

Склади речення зі знаком ? .

Склади речення зі знаком ! .

Склади речення за малюнками. Покажи стрілочкою, який знак поставиш у кінці.

Activity area with three illustrations and corresponding punctuation options:

- Illustration 1: A girl running and a girl riding a bicycle. Option: ?
- Illustration 2: A woman pushing a stroller and a girl feeding a rabbit. Option: !
- Illustration 3: Two girls playing with a teddy bear. Option: .

Розкажи, що роблять діти.

Чи впізнаєш ти ці букви? Назви їх.

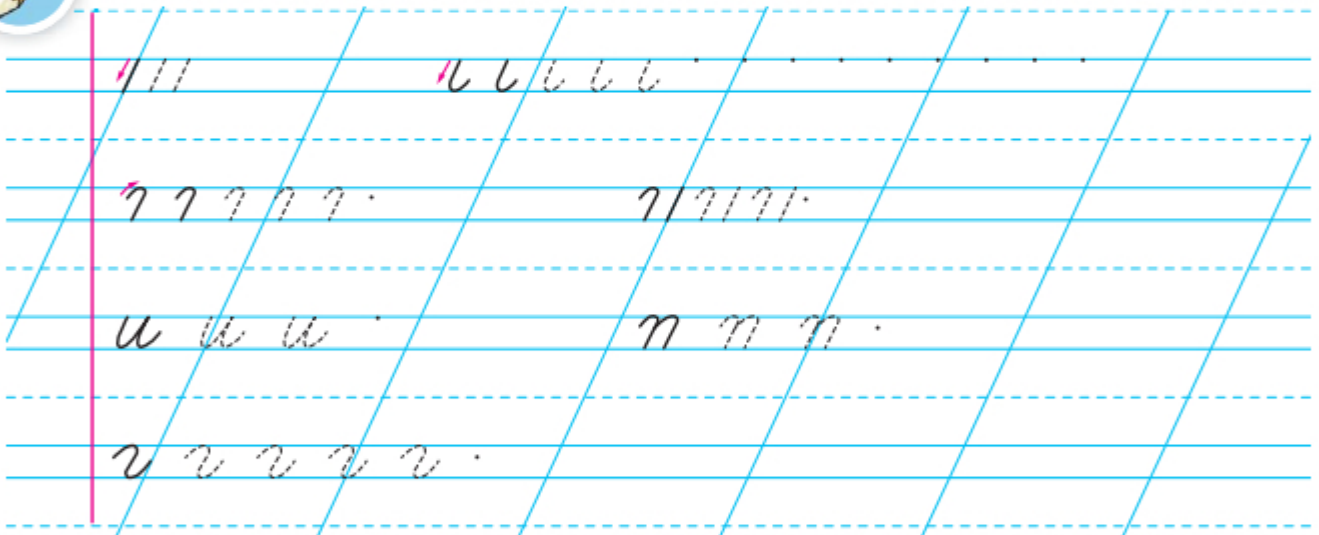
Поясни, чи є на малюнках щось незвичне для тебе.

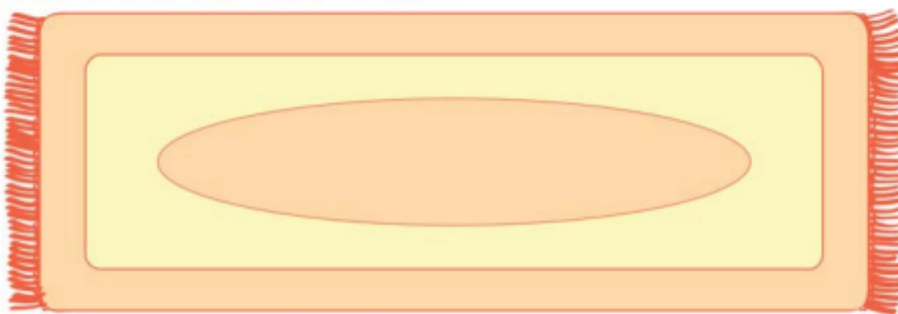
Коротка похила лінія із заокругленнями

Наведи лінії із заокругленнями на малюнку.

Прикрась зображений килимок візерунками. Використай похилі лінії із заокругленнями.

Поділ слів на склади

□ □

□ □ □

□

Назві предмети. Поділи схеми цих слів на склади.

□ □ □ □ □

□ □ □ □ □

□ □ □ □ □

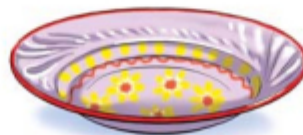

З'єднай лініями предмети і схеми слів.

 □ □
 □ □ □
 □ □ □ □

Назві предмети. Побудуй схеми цих слів.

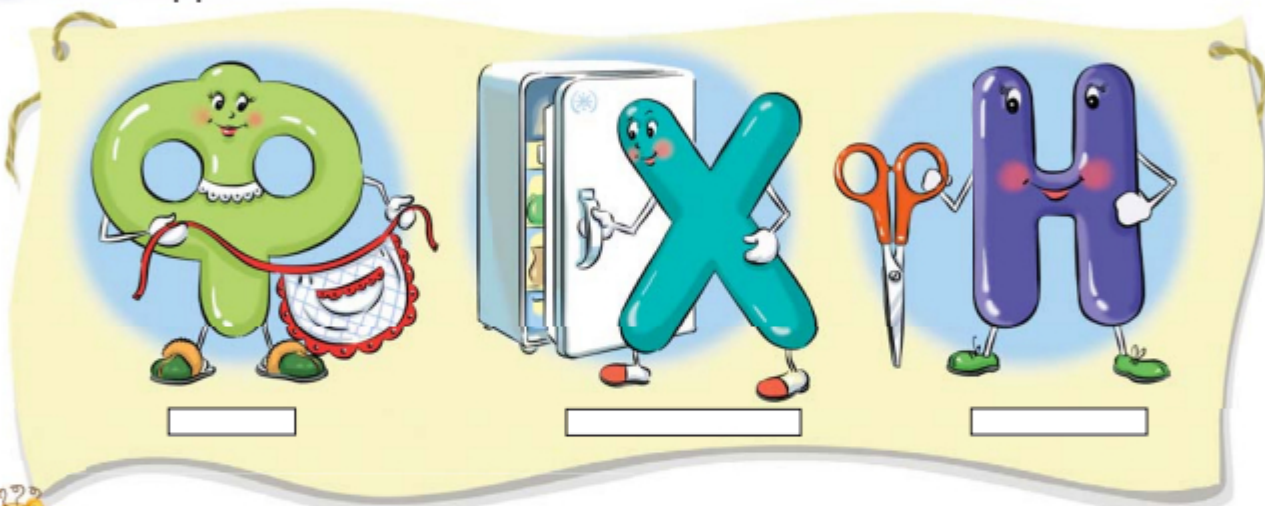

Розкажи, що робить сім'я.

Чи впізнаєш ти ці букви? Назви їх. Поділи схеми слів на склади.

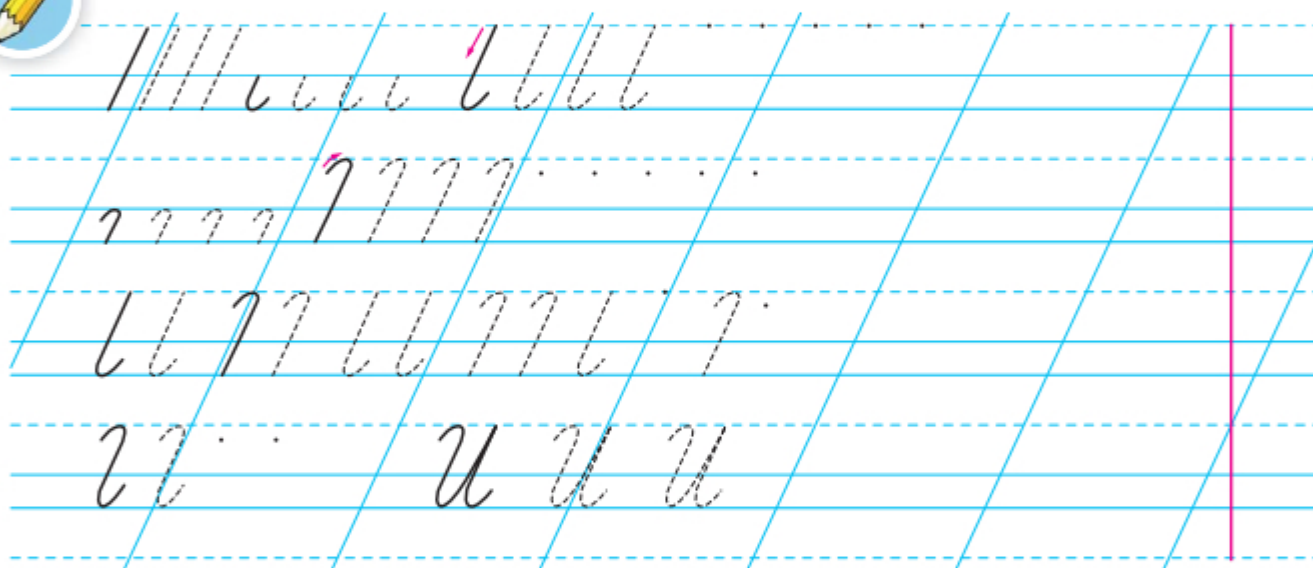
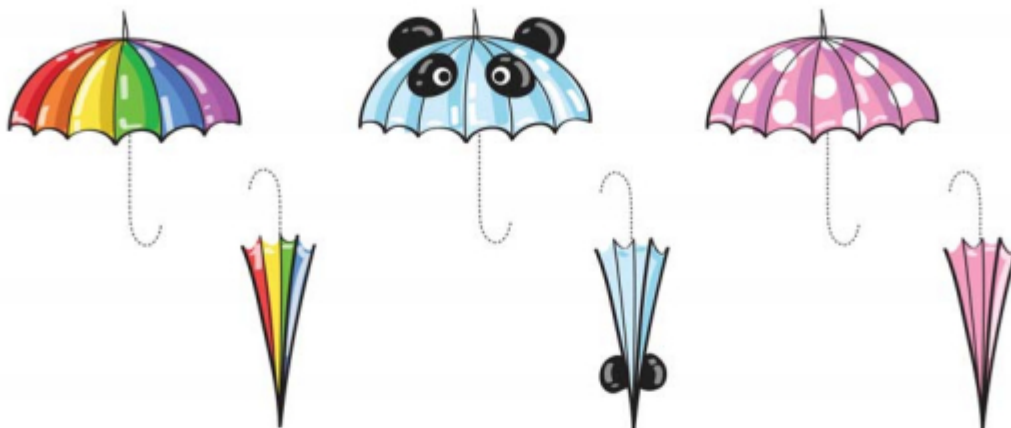
Розкажи, яка пригода сталася з Іринкою. Визнач, які слова заховались у схемах.

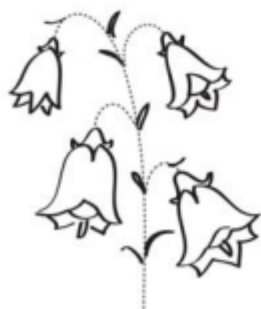
Подовжена похила лінія із заокругленнями

Наведи лінії із **заокругленнями** на поданих малюнках.

Розфарбуй малюнки. Лінії із **заокругленнями** наведи червоним олівцем. Намалюй ще один предмет, який має лінії із **заокругленнями**.

--	--

Наголос

--	--

--	--

Постав наголос у схемах слів.

--	--

--

--	--	--

--	--	--

Поділи схеми слів на склади і постав наголос.

--	--	--

--

--	--	--	--	--

Чи знаєш, з якої казки ці звірі? Розкажи її.

--

--	--

--	--

--	--	--

--	--	--	--

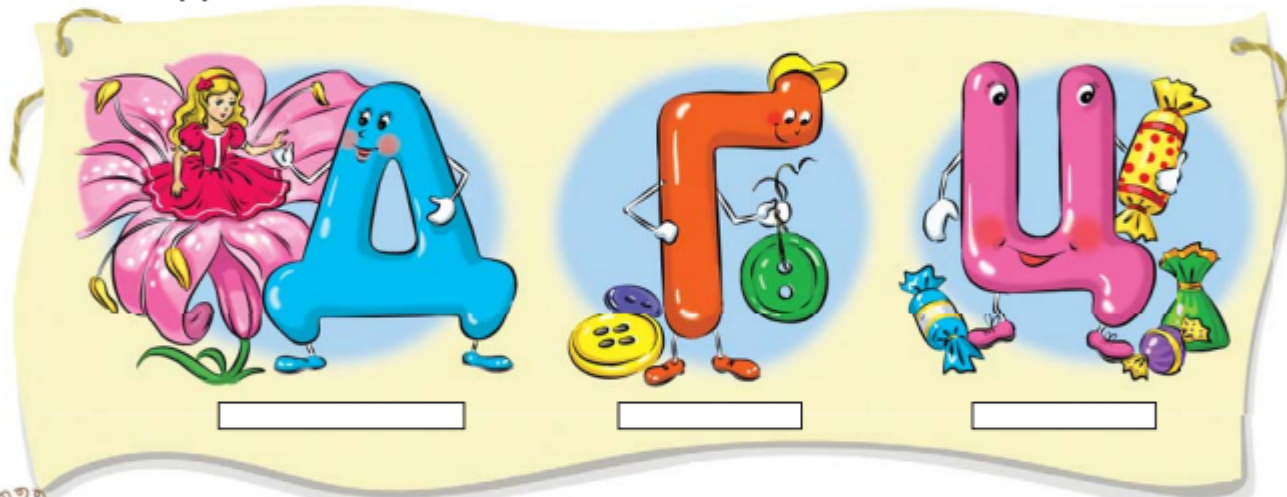
Визнач, які слова з казки заховались у схемах.

Розкажи, де побували діти.

Чи впізнаєш ти ці букви? Назви їх. Поділи схеми слів на склади.

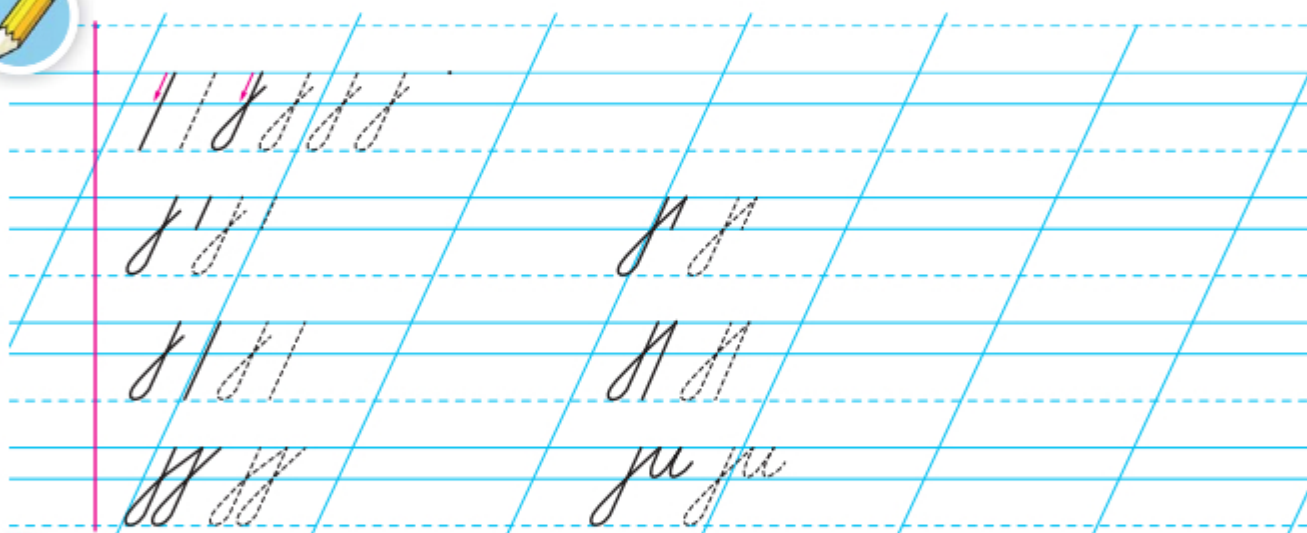
Поясни, що сталося з тваринами. Визнач, які слова заховались у схемах.

Подовжена похила лінія з петлею вниз

Наведи лінії з петлями.

Наведи лінії з петлею. Розфарбуй малюнок.

Поговоримо про навчальне приладдя

Назві предмети. Розкажи, для чого вони призначені.
Закресли зайві.

Пограй з друзями в театр. Розіграйте сценку за малюнком.

Розкажи, яка пригода трапилася з Оленкою.

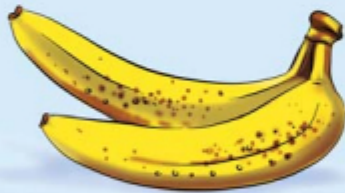

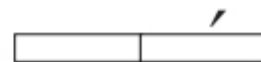
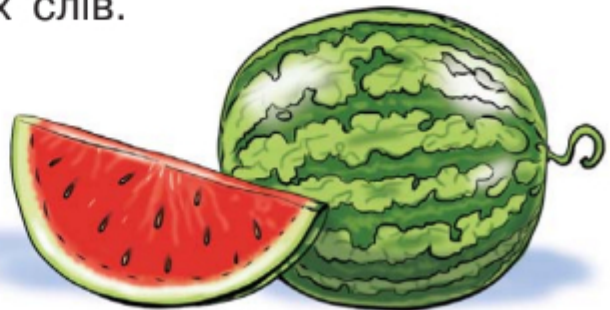
Звуки голосні і приголосні

Покажи стрілочкою, з якого звука починається назва кожного предмета.

Познач усі звуки у схемах слів.

Розкажи, де побувала Оленка.

Чи впізнаєш ти ці букви? Назві їх. Доповни звукові схеми слів.

Г Б Р

— • — — — — • — — • — — — — — — — — •

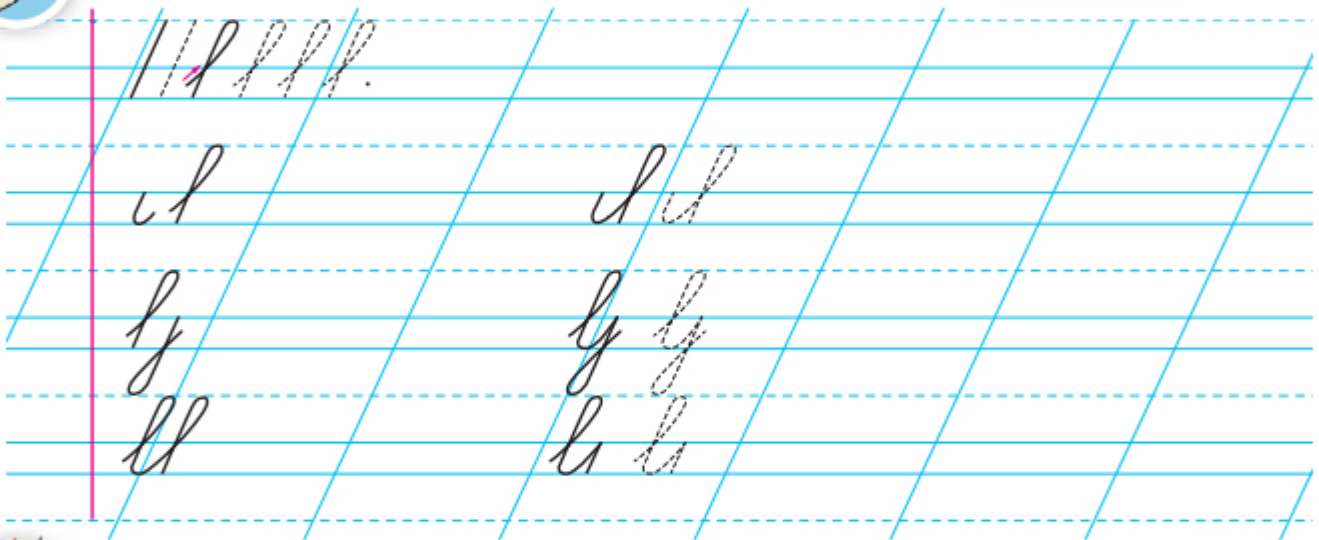
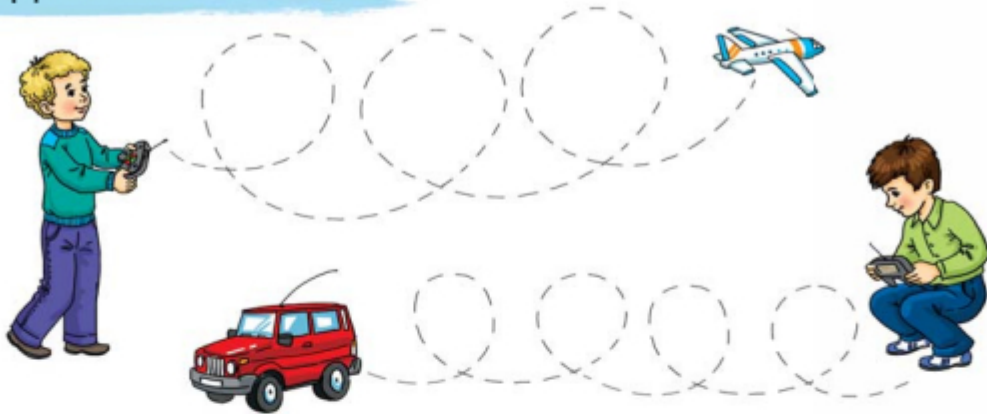
Поясни, де росте горох, а де ростуть сливи.

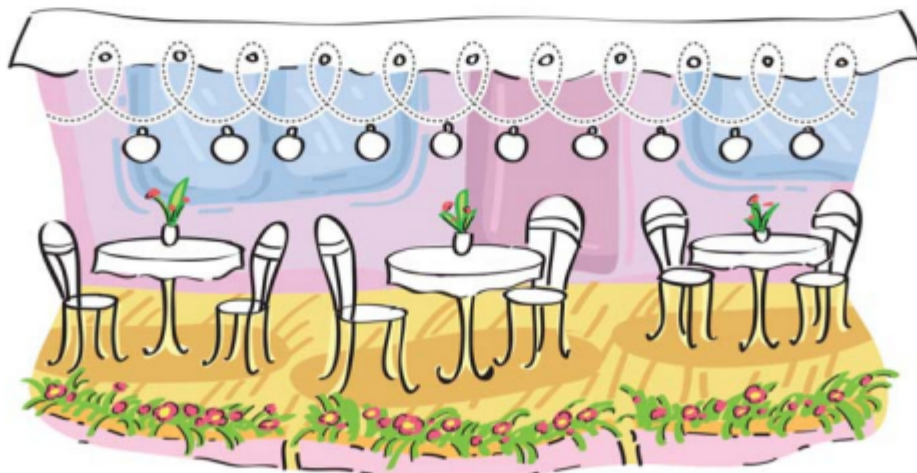
Подовжена похила лінія з петлею вгорі

Наведи лінії з петлями.

Наведи лінії з петлями. Розфарбуй малюнок.

Тверді і м'які приголосні звуки

З'єднай стрілочками предмети і звукові схеми слів.

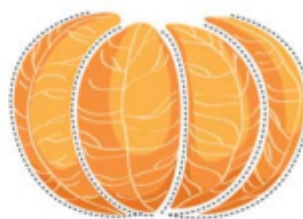
Доповни звукові схеми слів.

Півовали

Наведи **півовали** на малюнках.

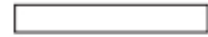

с с	/ с / с				
о о	/ о / о				
с с
о о

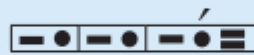

Домалюй предмети **півовалами** і розфарбуй.

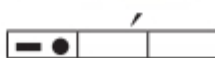

З'єднай стрілочками малюнки і звукові схеми слів.

Доповни звукові схеми слів.

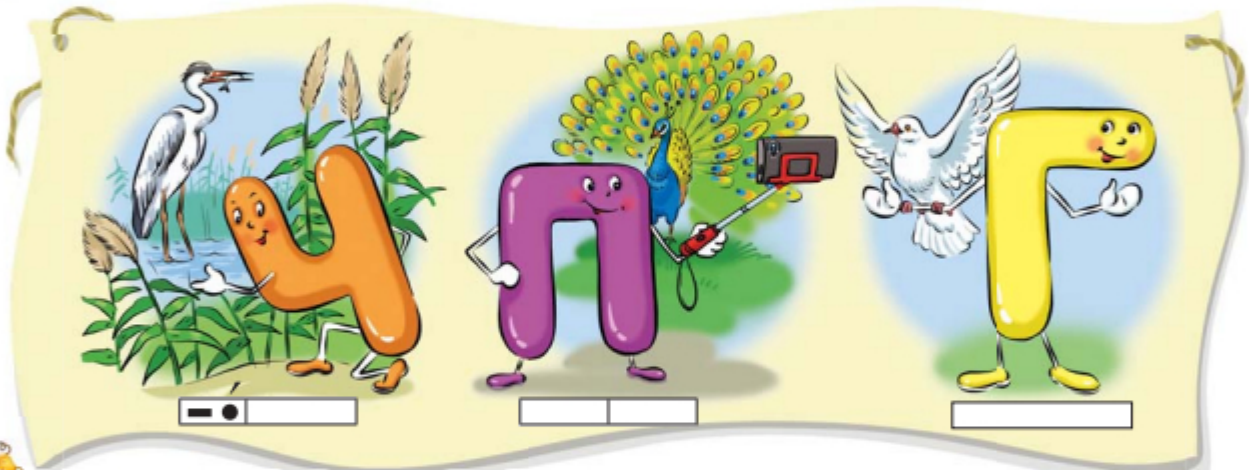

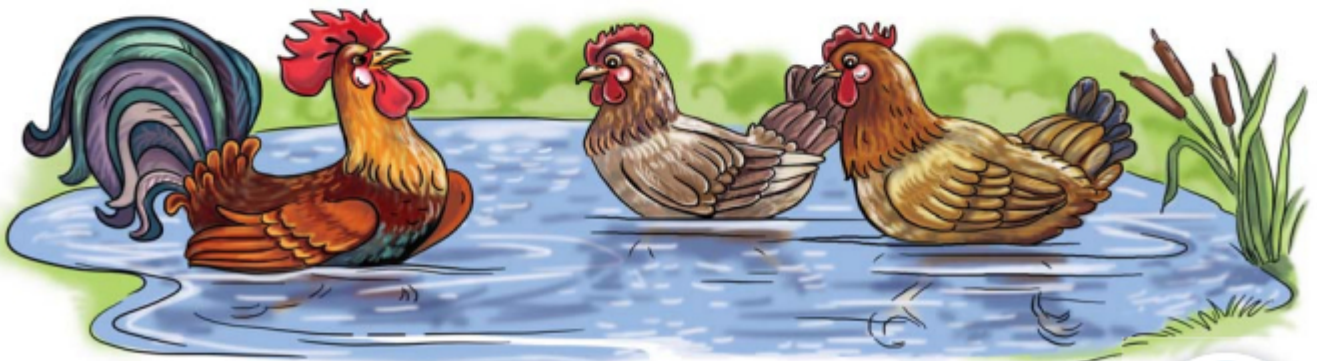
Розкажи про пташок, яких ти бачиш на малюнку.

Чи впізнаєш ти ці букви? Назві їх. Доповни звукові схеми слів.

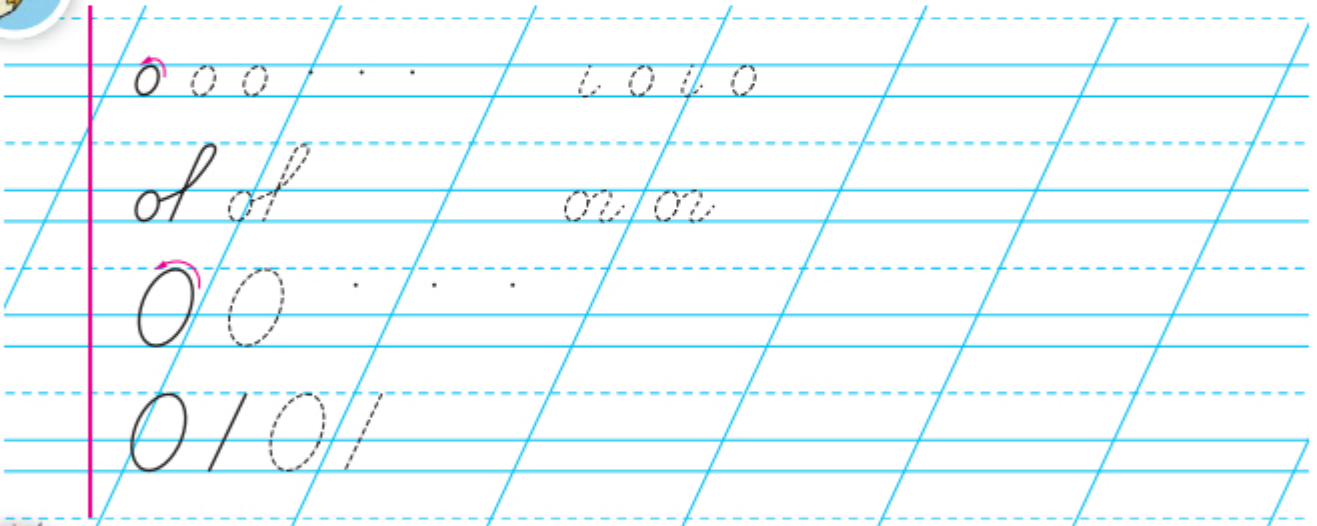
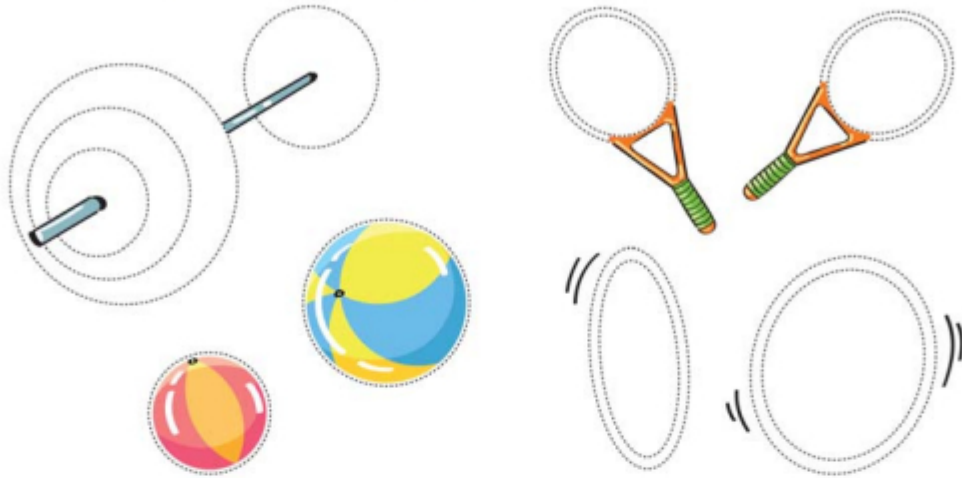
Поясни, що на малюнку не так. Визнач, яке слово заховалось у схемі.

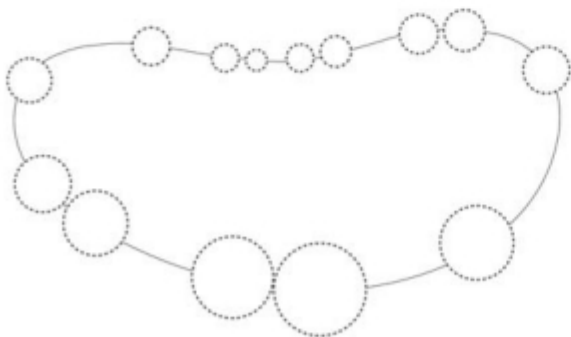
Овали

Наведи **овали** на малюнках.

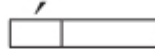

Домалюй предмети **овальними** лініями і розфарбуй.

Звукові схеми слів

З'єднай стрілочками малюнки і схеми слів.

Wolf:

Lynx:

Moose:

Tiger:

За схемою слова знайди зайву тварину. Закресли її.

Розкажи, де побували діти з татом.

Чи впізнаєш ти ці букви? Назви їх. Доповни звукову схему слова.

--	--	--	--

Поясни, що на малюнках не так. Визнач, яке слово заховалось у схемі. Познач звуки цього слова.

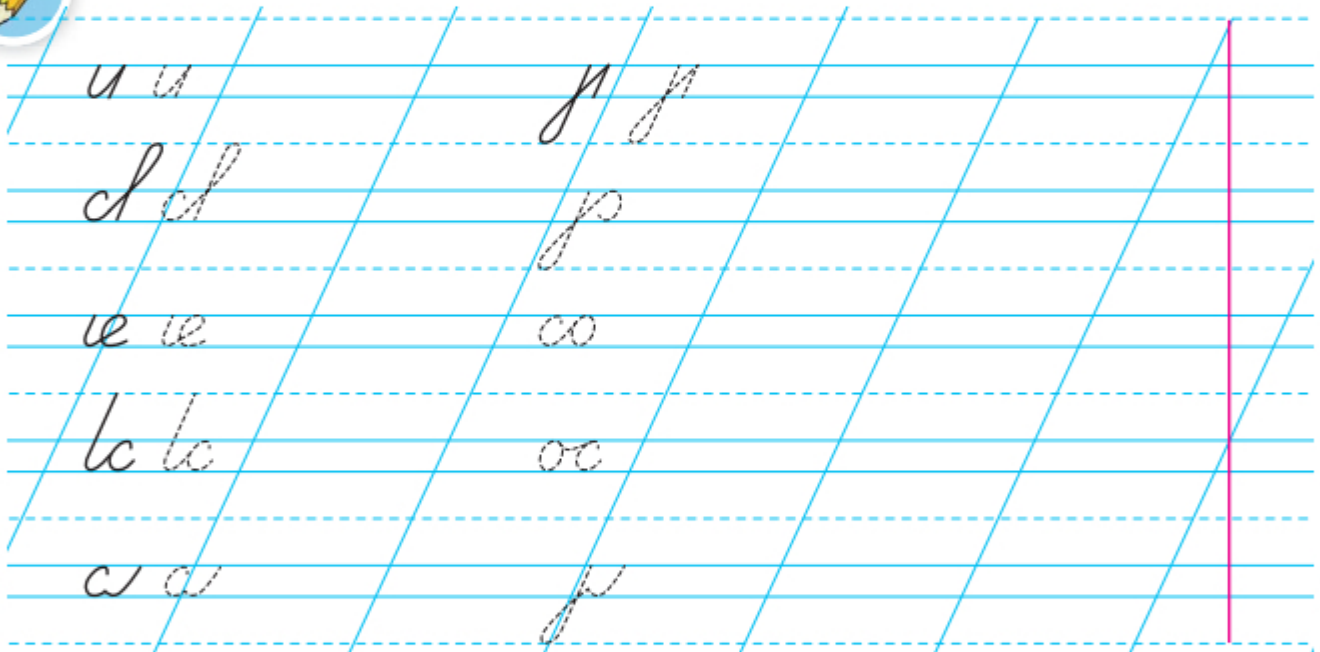
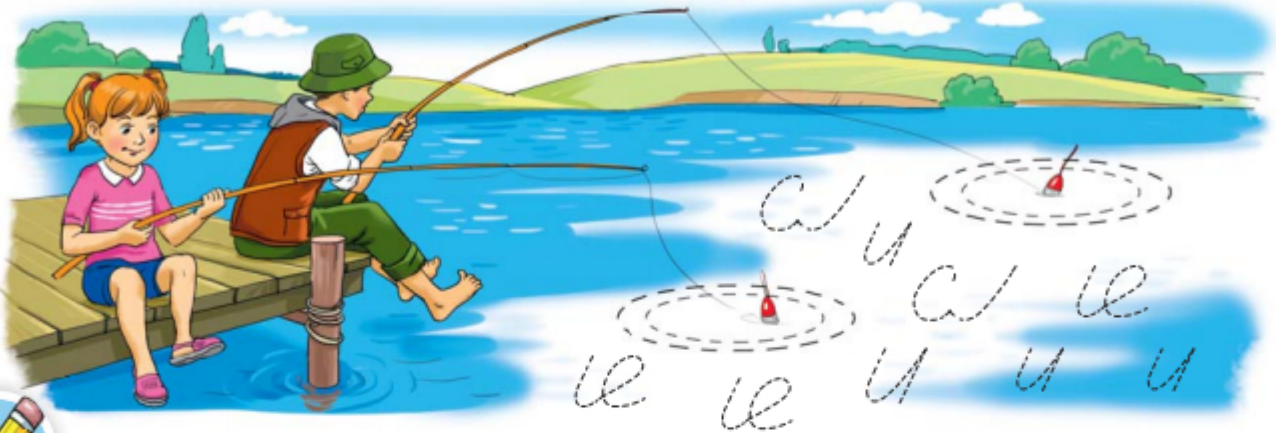
--	--	--

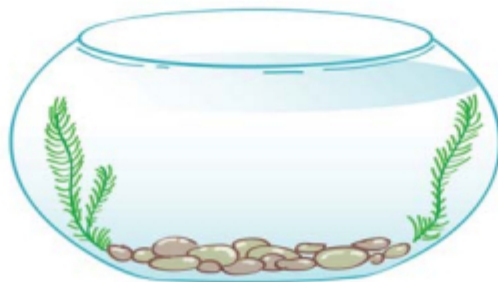
З'єднувальні лінії

Наведи з'єднані елементи букв на малюнку.

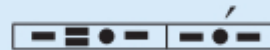

Намалюй рибок в акваріумі.

Назви професії людей. Знайди схему до назви кожної професії і покажи стрілочкою.

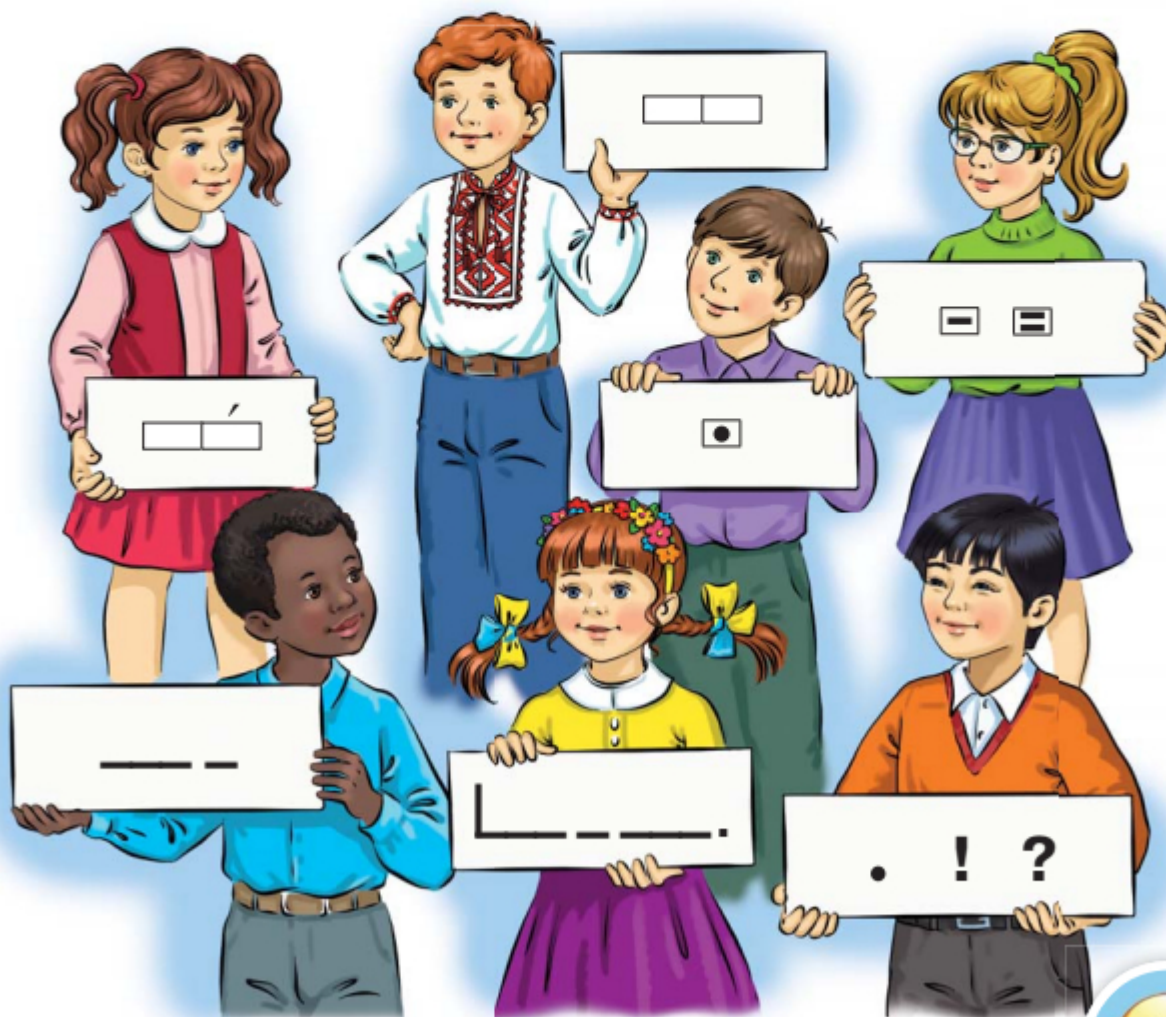

Розкажи, ким мріють стати Катруся і Лесик.

Поясни, що зображено на табличках, які тримають діти.

Вивчені елементи букв

Наведи елементи букв на малюнку.

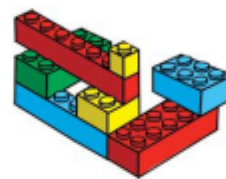

l	l	o	o
h	h	l	l
c	c	o	o
o	o	h	h

Поговоримо про дитячі іграшки

Назві іграшки. Яка з них тобі подобається найбільше?
Поясни чому.

Пограй із друзями в театр. Розіграйте сценку «Моя
улюблена іграшка».

Розкажи, що Петрик забув зробити.

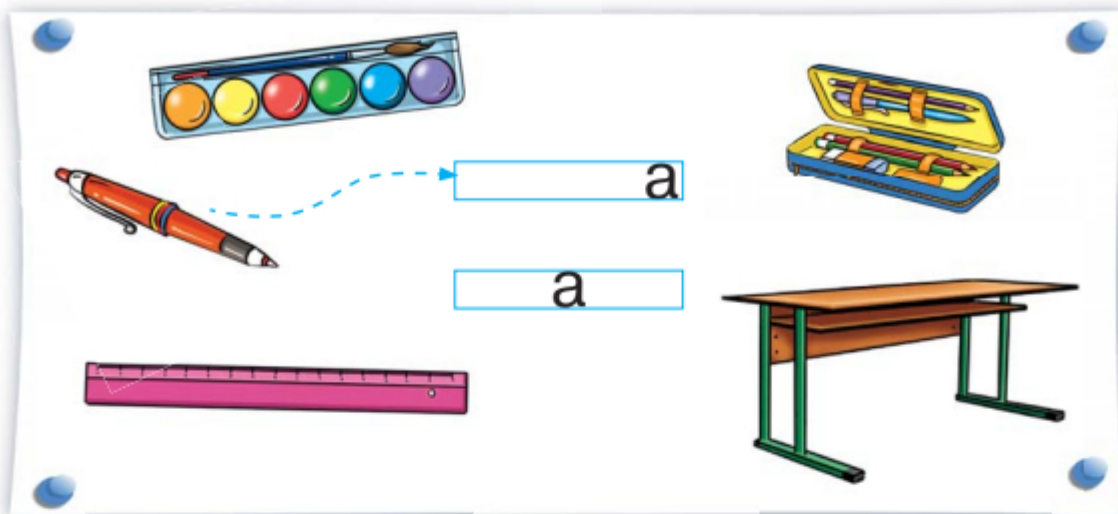

Розпитай у друзів, де зберігаються їхні іграшки.

Назві предмети. Покажи, у яких словах буква **а** стоїть у середині, а в яких — у кінці.

Склади речення.

... , а

... .

а	а	а
---	---	---

--	--	--	--	--

... , а

... .

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--

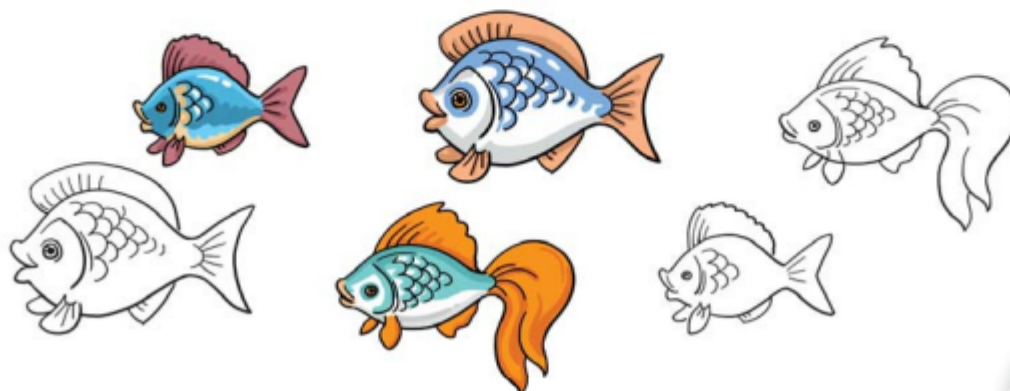
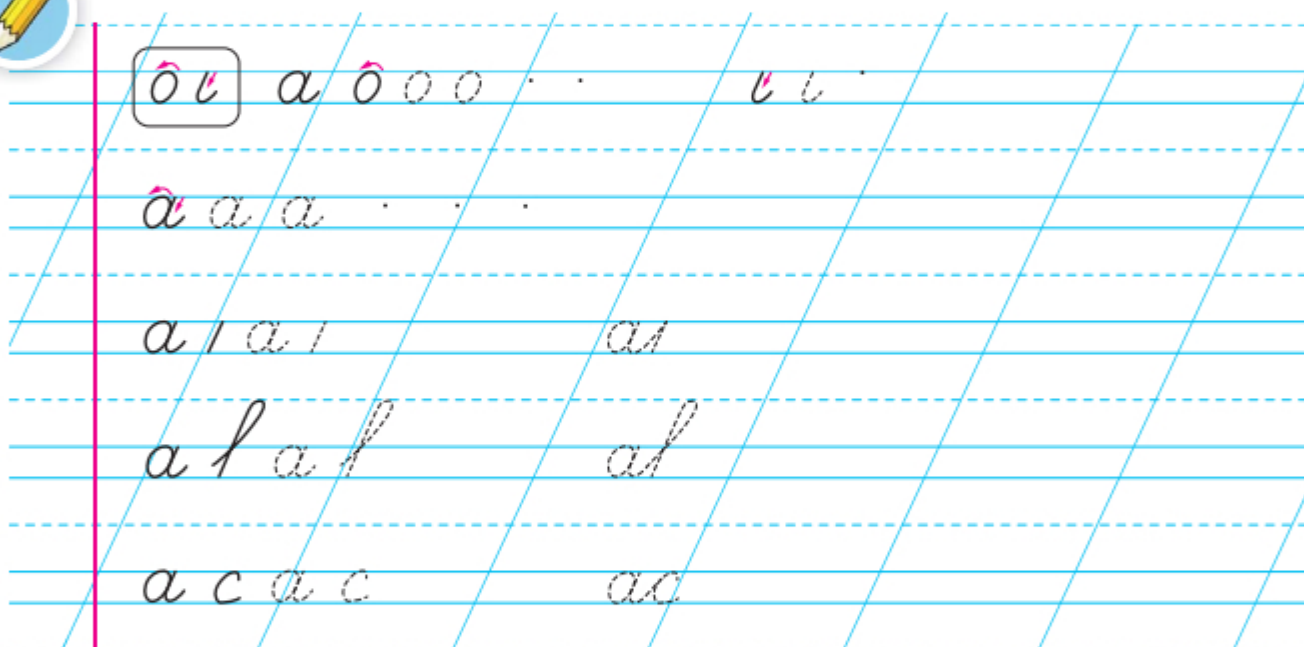
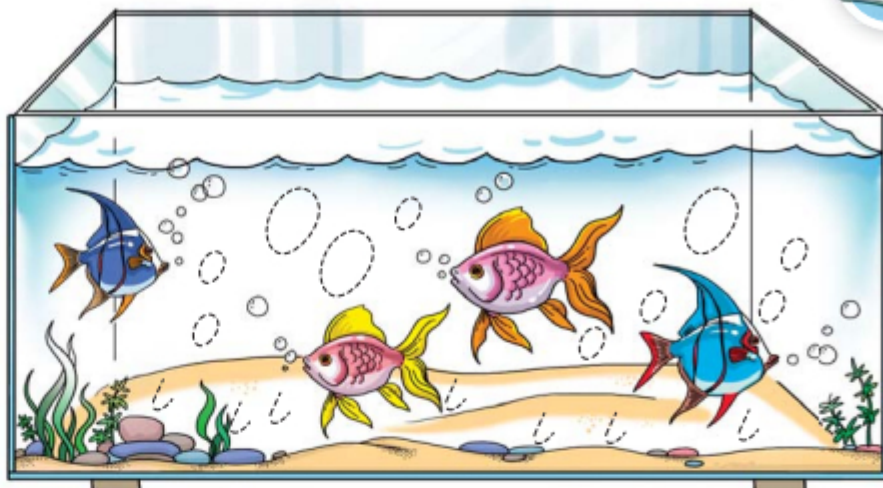

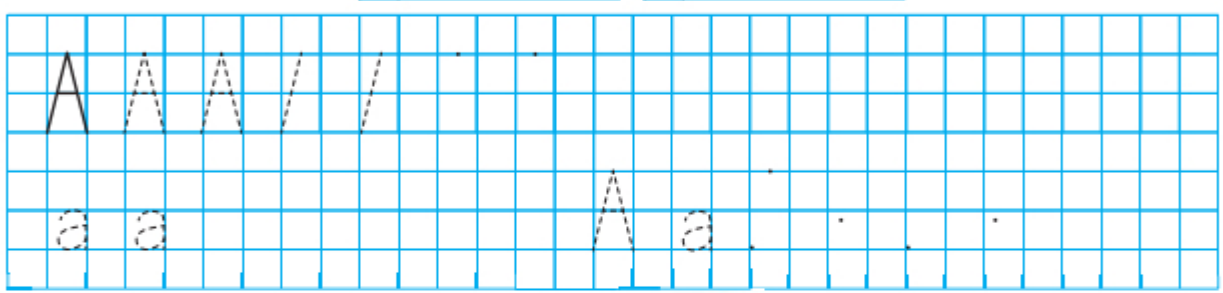
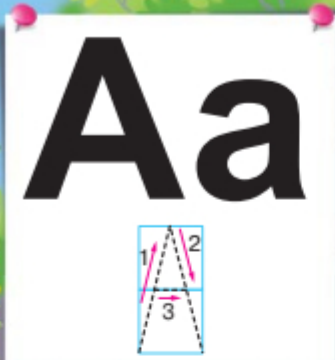
Обведи букви, які ти знаєш. Надрукуй їх у відповідних клітинках.

--	--	--	--	--

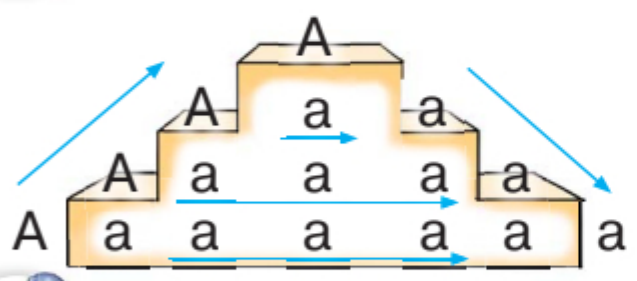

Прочитай букви на сходинках.

Прочитай завдання Читалочки.

A.
A-a?
A-a-a!
A-a-a-a.

Розкажи, що відбувається на малюнках.

A-a-a!

A-a! A-a!

Прочитай разом зі Щебетунчиком.

А-а-а — .

А-а-а — .

А-а-а — .

А-а-а — .

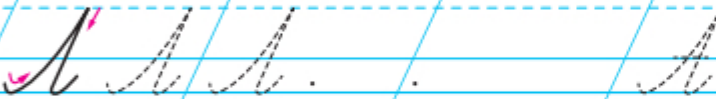
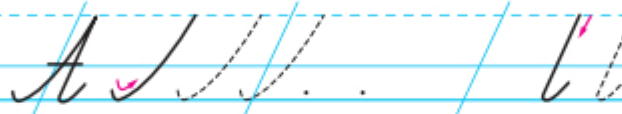
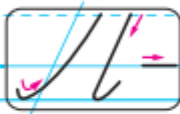
Послухай або прочитай текст.
Обведи букви **А** й **а** в словах.

Аліна хоче стати лікарем.
У неї є аптечка.
Сьогодні захворів зайчик.
— Зайчику, скажи «А-а-а!».
— О! Треба лікувати горло.
Аліна радить зайчикові пити
чай з малиною.

Поясни, що на малюнках не так.

Покажи місце букви **о** в словах.

o _ _ _

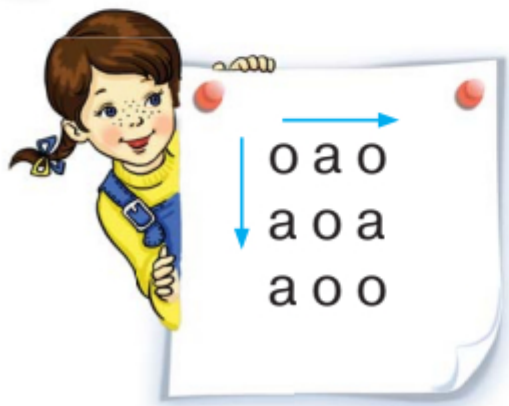
_ _ _ _

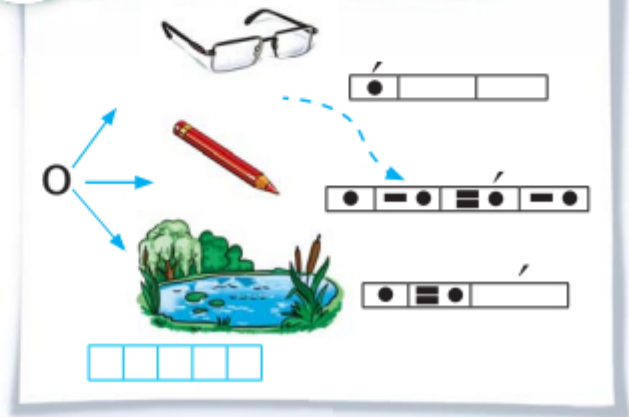
_ _ _ _

Прочитай завдання Читалочки.

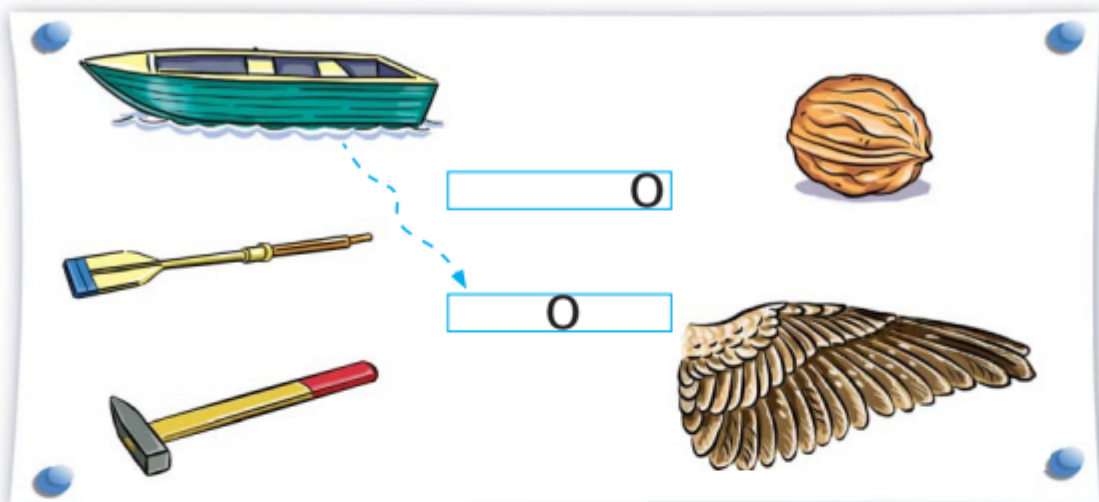

Покажи схему кожного слова.

Назві предмети. Покажи, у яких словах буква **о** стоїть у середині, а в яких — у кінці.

о

о

Розкажи, що відбувається на малюнках.

О!

О-о-о!

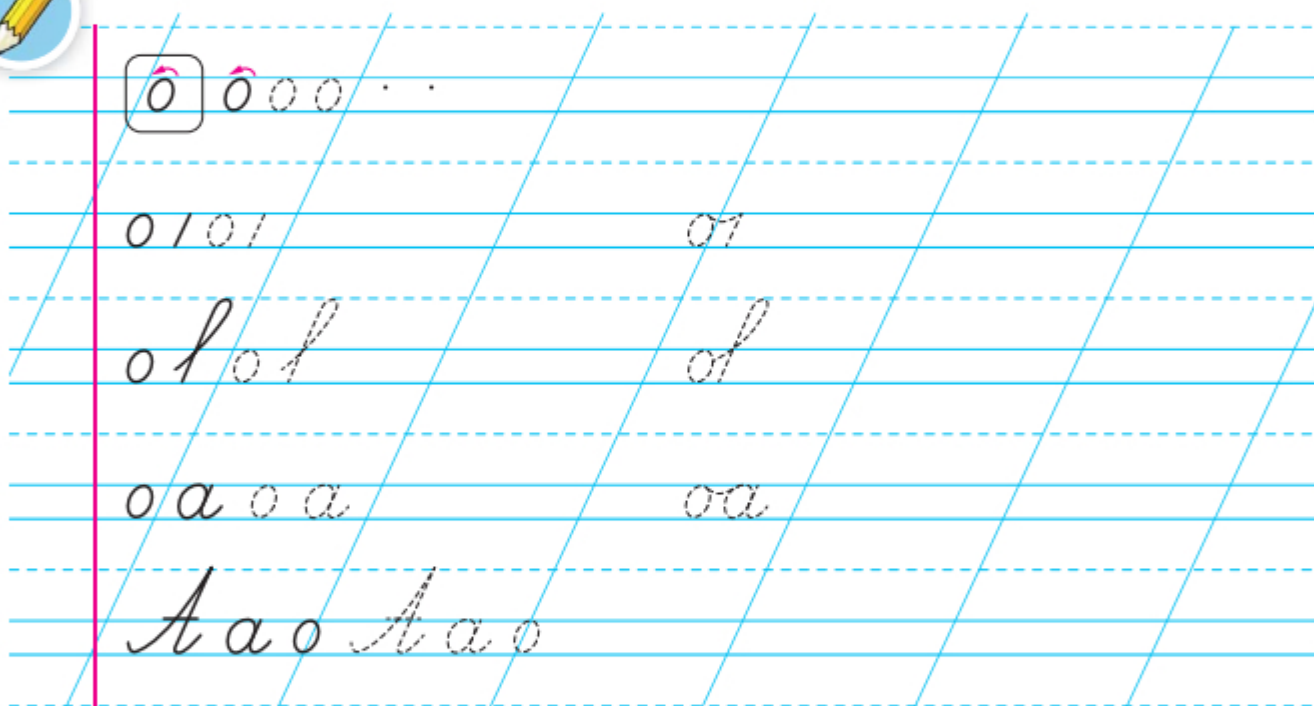
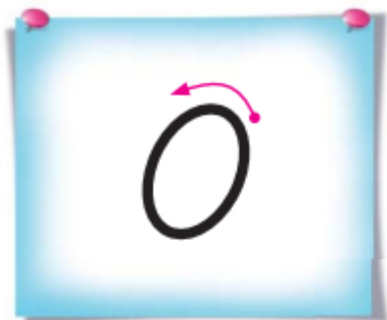

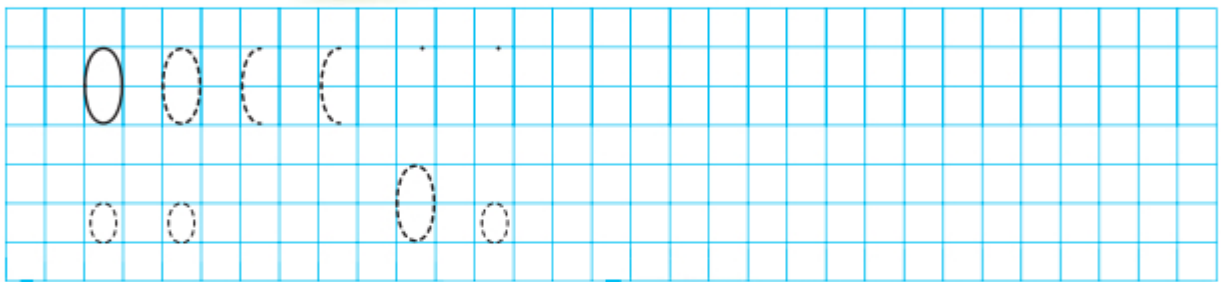
Добери за малюнком слова, у яких є такі букви.

о о а

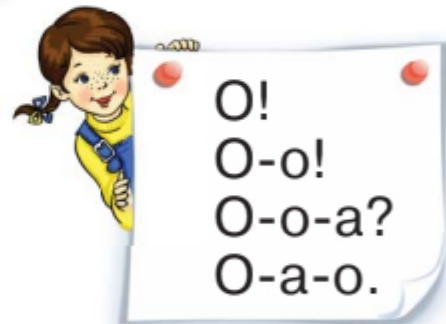
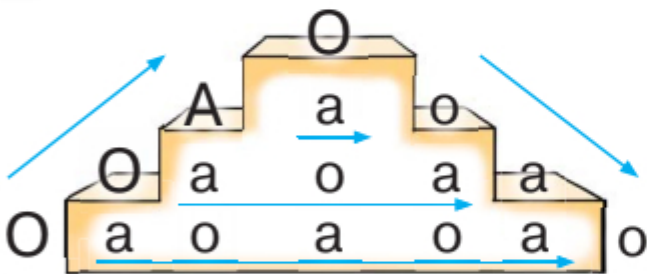

Прочитай букви на сходинах.

Прочитай завдання Читалочки.

Розкажи, що відбувається на малюнках.

O-o!

O-o-o!

Прочитай разом зі Щебетунчиком.

О-о-о — .

О-о-о — .

О-о-а — .

О-о-а — .

Послухай або прочитай текст.
Обведи букви **О** й **о** в словах.

Олег і тато ловили рибу на озері.
Олег упіймав на гачок окуня.
Ось і в тата засмикав поплавок.
— О-о-о! Який великий сом!
Сьогодні в рибалок гарний улов.

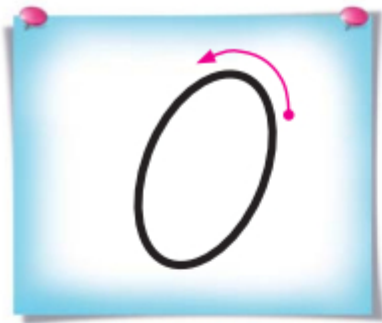

Обведи букви, які ти знаєш.
Надрукуй їх у відповідних клітинках.

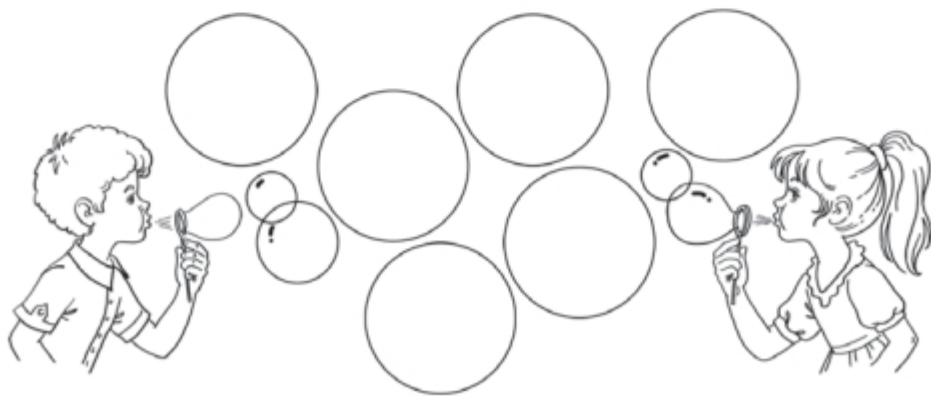

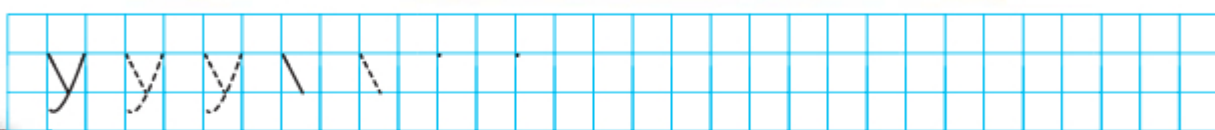
--	--	--	--	--	--	--	--

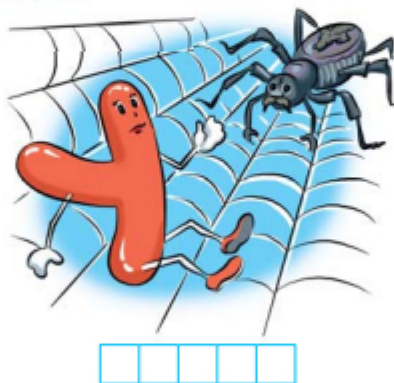
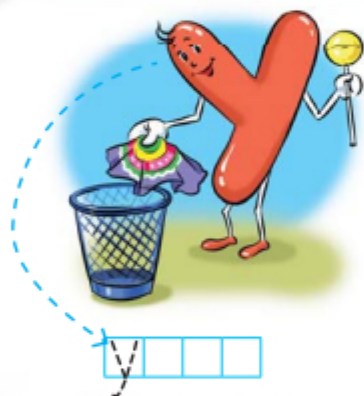

Handwriting practice section on a grid of blue lines. The first row contains a solid uppercase 'O' with a stroke guide, followed by three dashed uppercase 'O's for tracing. The second row contains two pairs of uppercase 'O' and lowercase 'o' for tracing. The third row contains two pairs of uppercase 'O' and lowercase 'o' for tracing. The fourth row contains two pairs of uppercase 'O' and lowercase 'o' for tracing. The fifth row contains a pair of uppercase 'O' and lowercase 'o' for tracing. The sixth row contains a pair of uppercase 'O' and lowercase 'o' for tracing. A vertical pink line is on the right side of the grid.

Покажи місце букви у в словах.

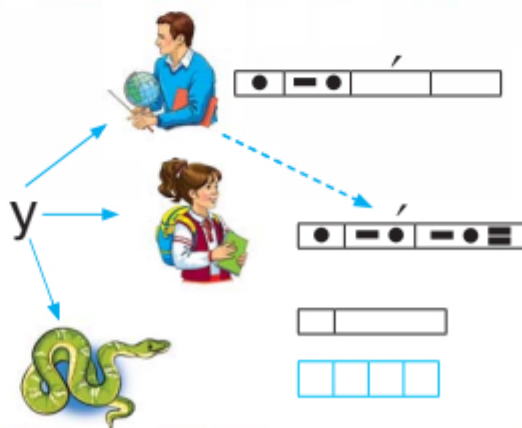
Прочитай завдання Читалочки.

уао
аоу
оуа

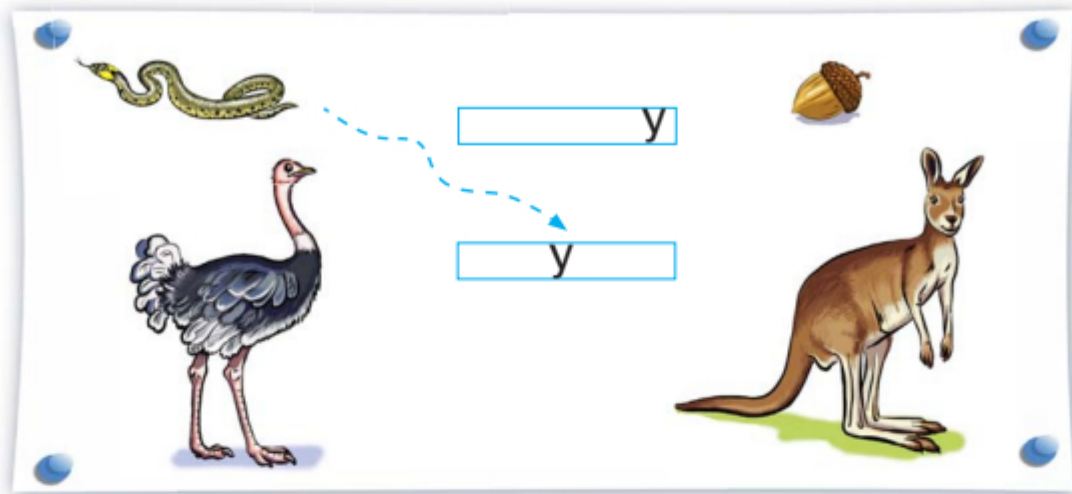

Покажи схему кожного слова.

Назví предмети. Покажи, у яких словах буква **у** стоїть у серéдині, а в яких — у кінці.

Розкажи, що відбувається на малюнках.

У-у-у!

У-а! У-а!

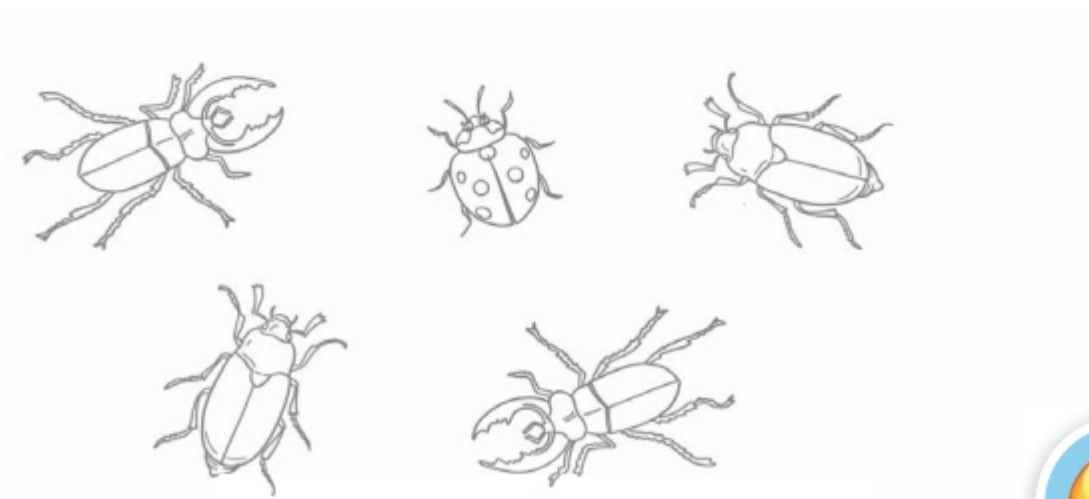
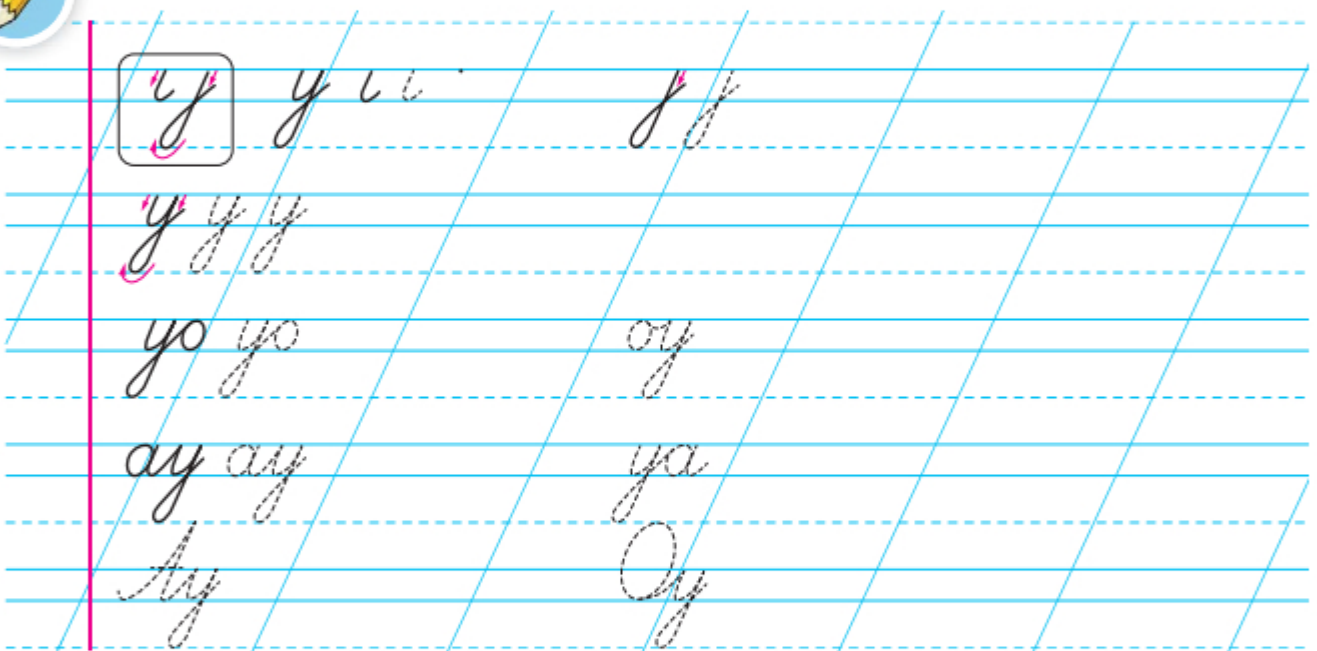

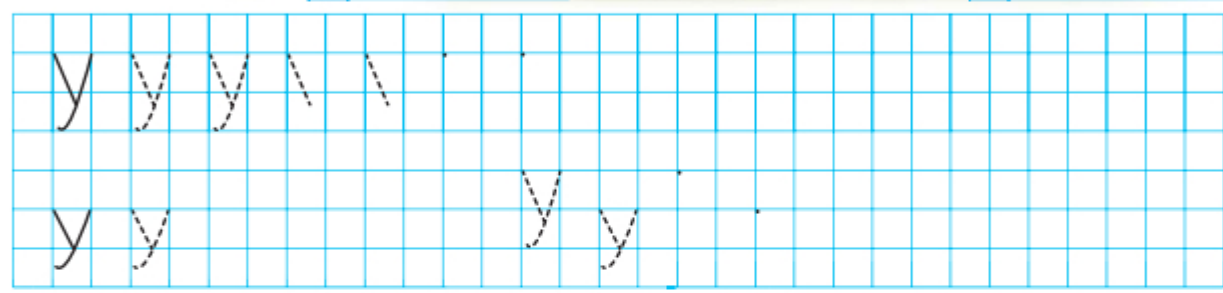
А-у! А-у!

Покажи стрілочкою, де живе кожна пташка.

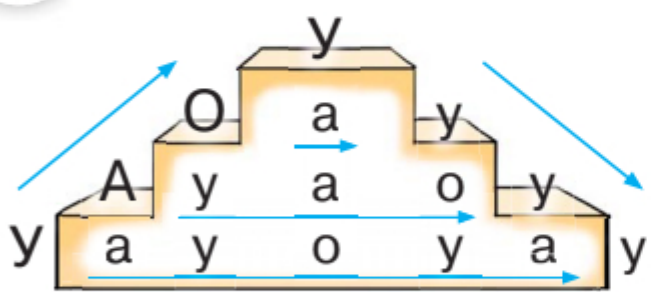

Прочитай букви на сходінках.

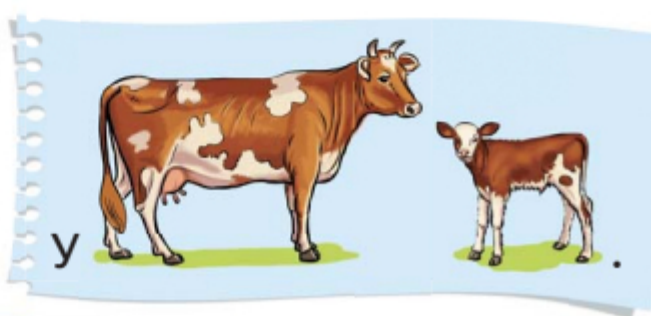
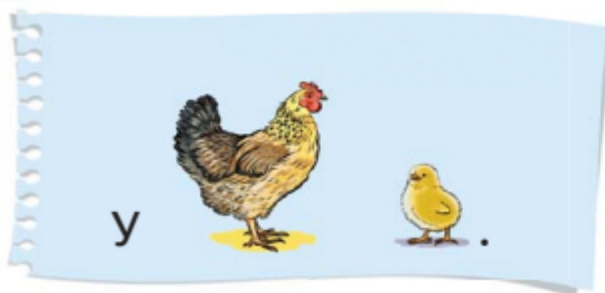
Прочитай завдання Читалочки.

У-у.
У-у-а?
У-у-о!
А-у-а-о.

Склади речення за малюнками.

Прочитай разом зі Щебетунчиком.

У-у-у — ... .

У-у-у — ... .

У-у-у — ... .

У-у-у — ... .

Послухай або прочитай текст.
Обведи букви **У** й **у** в словах.

Учора Улянка з бабусею були в зоопарку.

Там вони бачили кенгур^у, ву^{жа}, страусів, пап^угу, уда^{ва}. У сумці кенгуру сиділо кенгурен^я. А папу^{га} вмів говорити.

Дуже сподобалось Улянці в зоопарку.

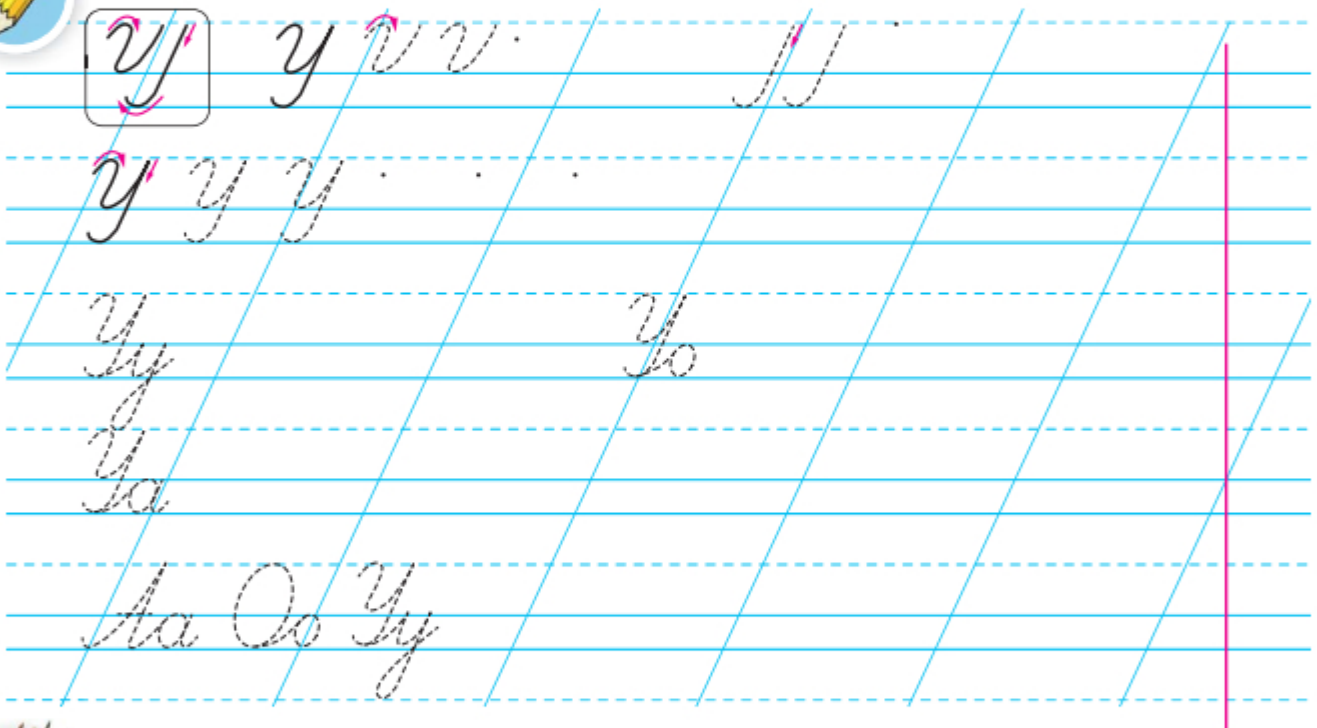

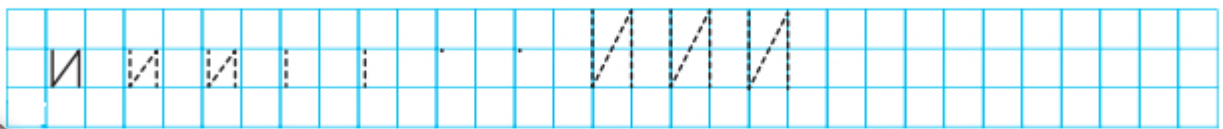
Обведи букви, які ти знаєш. Надрукуй їх у відповідних клітинках.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

З'єднай малюнки і схеми слів.

Назві предмети. Покажи, у яких словах буква **и** стоїть у середині, а в яких — у кінці.

Прочитай завдання Читалочки.

и а о у
о у и а
а и о у
у а о и

За схемою слова знайди зайвий малюнок. Закресли його.

Прочитай разом зі Щebetунчиком.

И-и-и — у

И-и-и — у

И-и-и — у

И-и-и — у

Послухай або прочитай текст. Придумай продовження. Обведи букву **и** в словах.

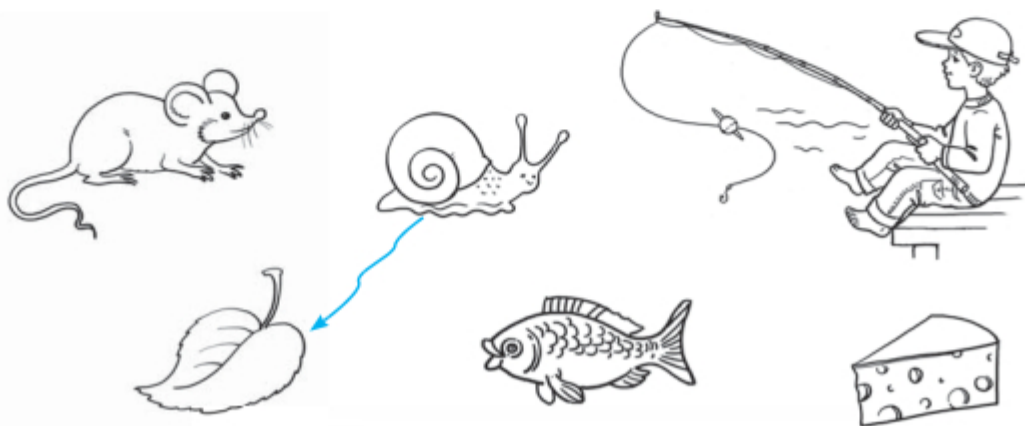
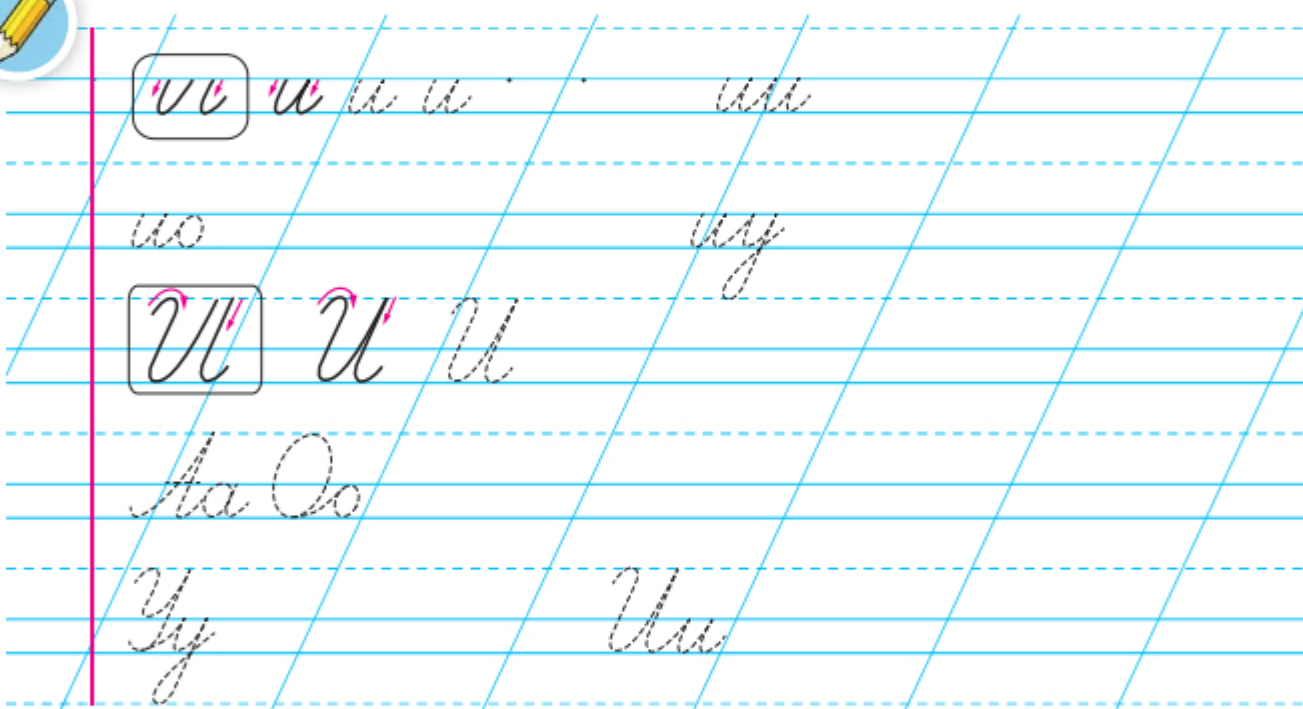
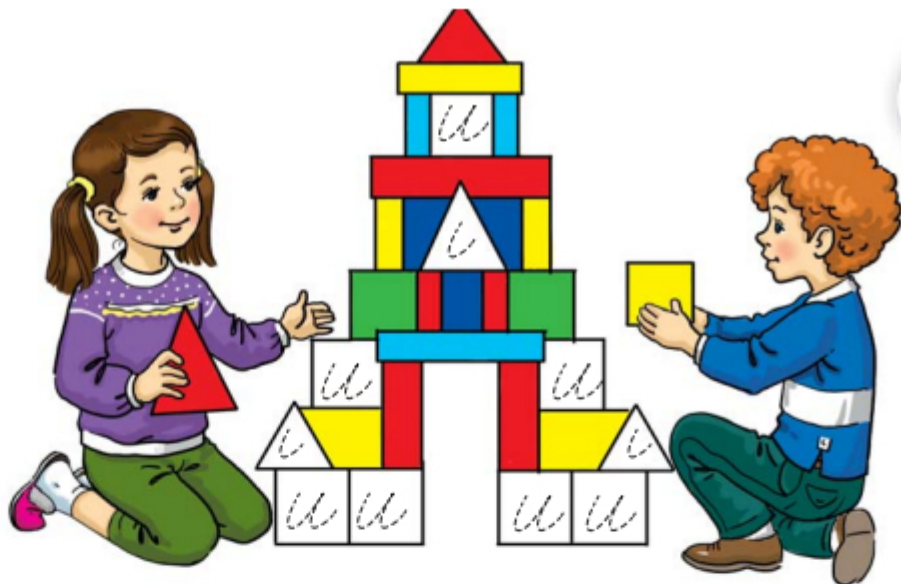
Брати

Дмитрик і Михайлик — брати.

Дмитрик дуже охайний. Він любить умиватися й чистити зуби.

А Михайлик боїться води, не любить м'яла. І чистити зуби йому л'янки.

Поговоримо про овочі і фрукти

Розкажи, що Наталя з татом принесли з городу. Чи знаєш, як назвати ці плоди одним словом?

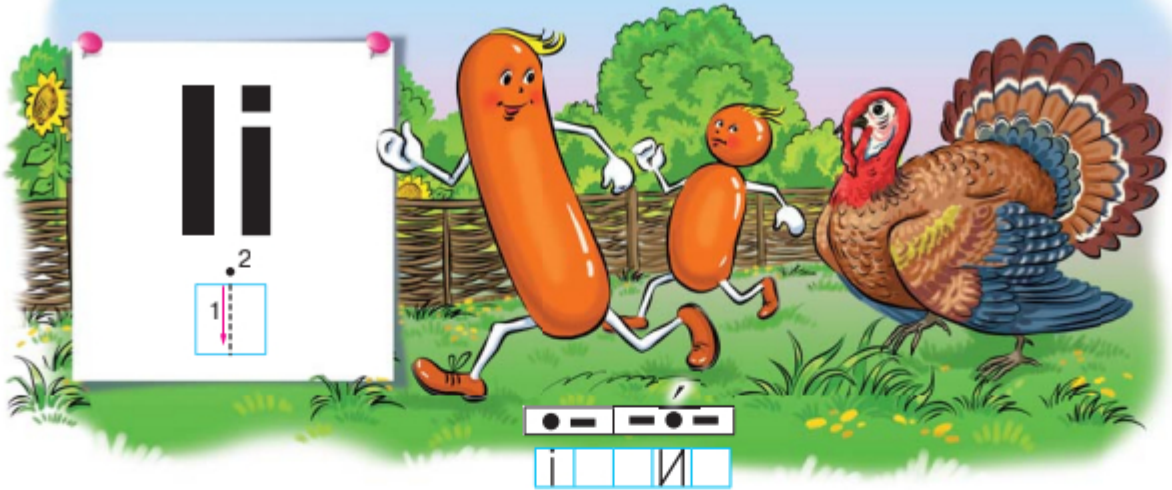

Розкажи, що Сергійко з мамою принесли із саду. Як назвати ці плоди одним словом?

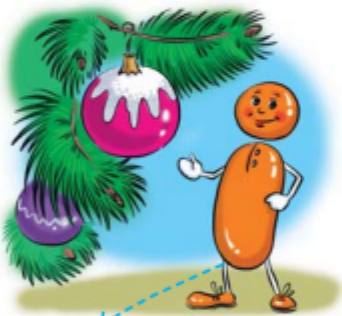

Приєднуйся до гри «Відгадай плід». Підкажи дітям форму, колір і смак плодів.

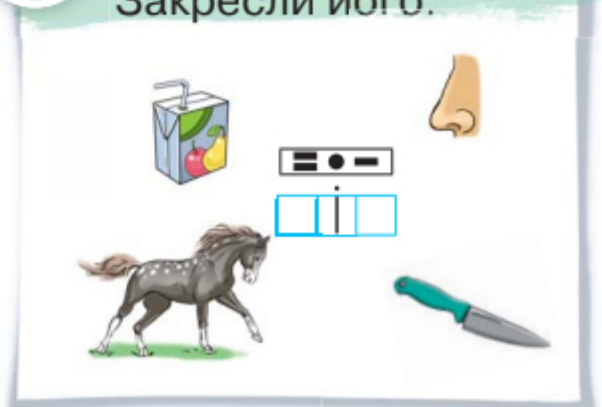
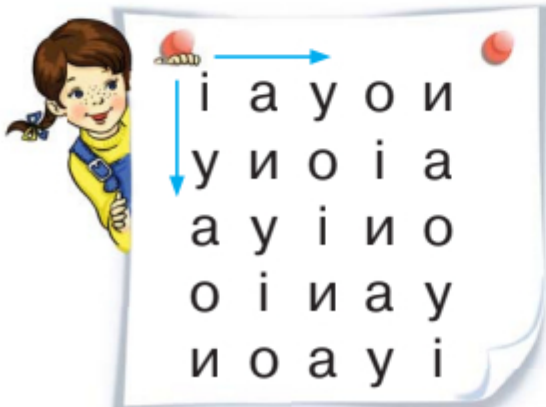
Покажи місце букви **і** в словах.

Прочитай завдання Читалочки.

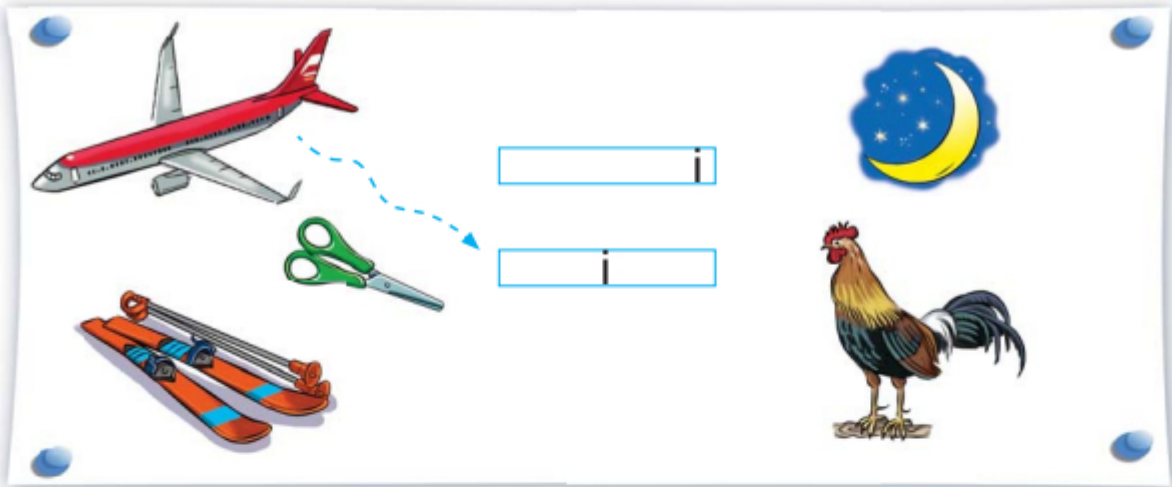

За схемою слова знайди зайвий малюнок. Закресли його.

Назві предмети. Покажи, у яких словах буква і стоїть у середині, а в яких — у кінці.

Склади речення за малюнками.

і

і

Здогадайся, з яких квітів склала букет Наталя.

о о и і

□ □ □ □ □

i i i i

iu uu

iy

io

ia

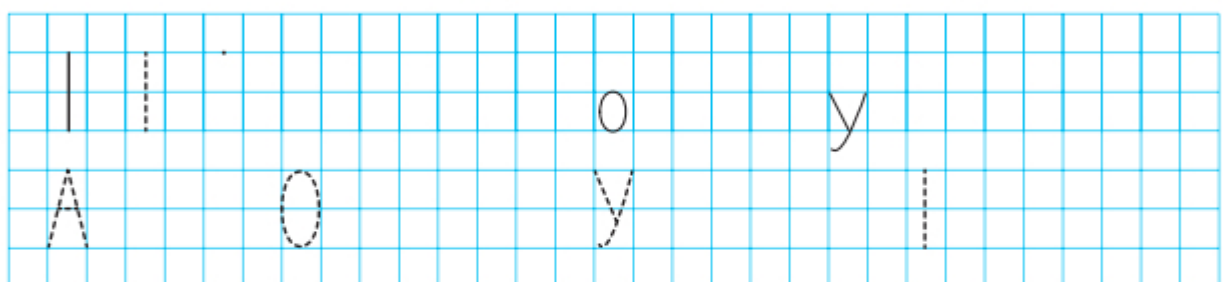
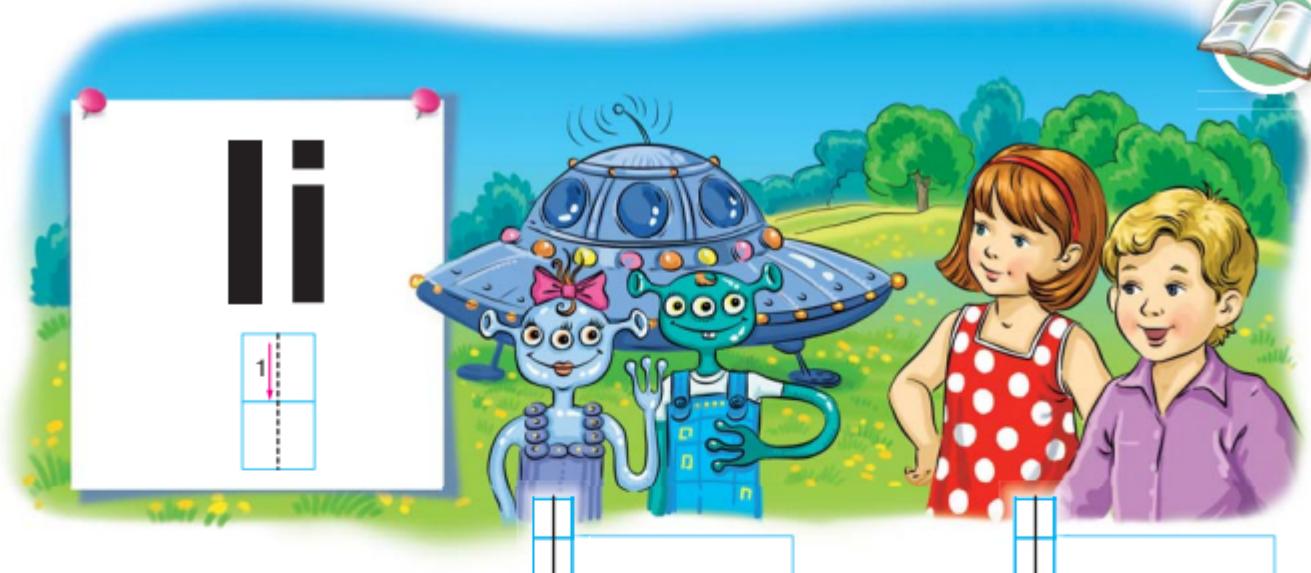
oi

ai

iiiiii

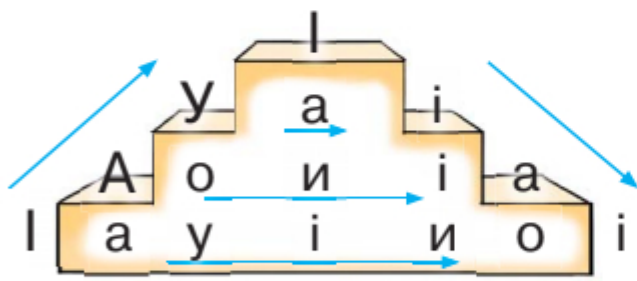

Прочитай букви на сходинках.

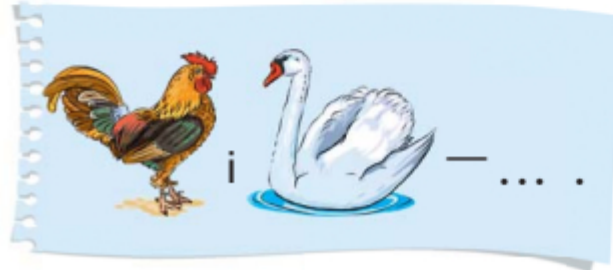
Прочитай завдання Читалочки.

l-i.
l-i-a!
A-i-o?
l-a-o-y.

Склади речення за малюнками.

Прочитай разом зі Щebetунчиком.

l-i-i —

--	--	--	--	--	--	--	--

l-i-i —

--	--	--	--	--	--	--	--

l-i-i —

--	--	--	--	--	--	--	--

l-i-i —

--	--	--	--	--	--	--	--

Послухай або прочитай текст.
Обведи букви **l** й **i** в словах.

Іменини

У дідуся Івана іменини.

Бабуся Зіна спекла пиріг. Діти Ігор і Ніна подарували телевізор. Онучка Іринка дарує квіти. А внук Івась — вудку і гачки.

Дідусь Іван щасливий.

Обведи букви, які ти знаєш. Надрукуй їх у відповідних клітинках.

--	--	--	--	--

ji

ji

jo

ja

jo yi

ji ji

ji ji

